

การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น

นาย นพวัชร แดงสระน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

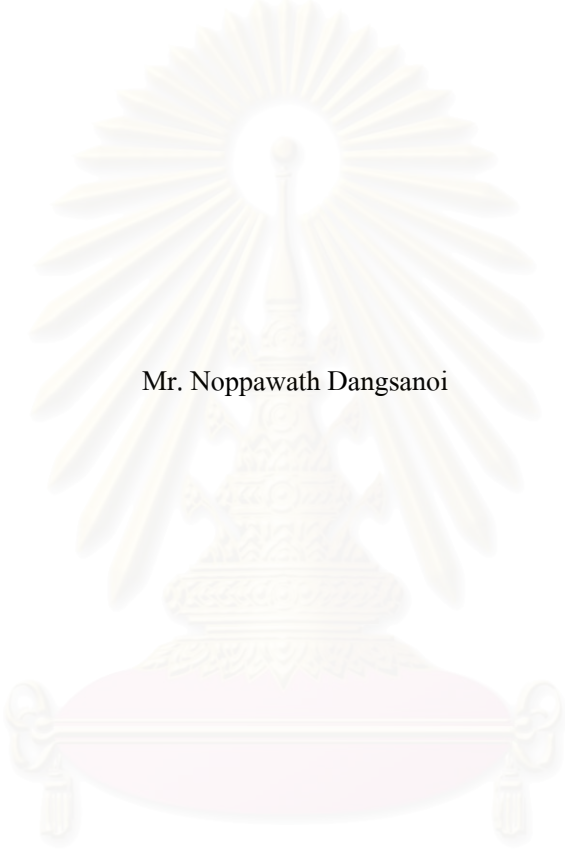
สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF CARRYING CAPACITY OF KHAO YAI NATIONAL PARK ECO-DESTINATION AS
PERCEIVED BY TOURISTS AND LOCAL RESIDENTS

Mr. Noppawath Dangsanoi

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Science Program in Sports Science

School of Sports Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น

โดย

นาย นพวัชร แดงสรระน้อย

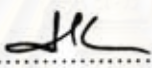
สาขาวิชา

วิทยาศาสตร์การกีฬา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์

สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

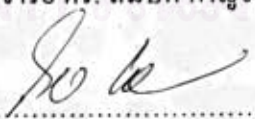

..... คณบดีสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจลิม ชัยวัชรกรณม์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจลิม ชัยวัชรกรณม์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ กาญจนกิจ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. กำโชค เผือกสุวรรณ)

นพวัชร แดงสระน้อย: การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น.
(A STUDY OF CARRYING CAPACITY OF KHAO YAI NATIONAL PARK ECO-DESTINATION AS PERCEIVED BY TOURISTS AND LOCAL RESIDENTS)
อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิศุทธิ์, 125 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปหาค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับ .97 และในการศึกษาเชิงคุณภาพได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนในท้องถิ่น จำนวน 40 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า "ที" ในการเปรียบเทียบการรับรู้ จำแนกตามเพศ และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) ในการเปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยว จำแนกตามกลุ่มอายุ และกลุ่มอาชีพ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีคูก็ ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจกรรม และด้านสถานที่ ตามลำดับ

2. จากการทดสอบความแตกต่างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มเพศ กลุ่มอายุและกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คนในท้องถิ่นที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีสถานภาพโสด การศึกษาอนุปริญญา/ปริญญาตรี และมีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ให้สัมภาษณ์ว่าปริมาณนักท่องเที่ยวในปัจจุบันภายในชุมชนมีความเหมาะสมดีแล้ว และให้สัมภาษณ์ว่าการท่องเที่ยวส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในบริเวณชุมชนหมู่บ้านในระดับที่ไม่รุนแรง

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา ลายมือชื่อนิสิต..... นพวัชร
ปีการศึกษา 2551 ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

4978609139: MAJOR SPORTS SCIENCE

KEYWORDS: CARRYING CAPACITY, KHAO YAI NATIONAL PARK ECO-DESTINATION, TOURISTS AND LOCAL RESIDENTS

NOPPAWATH DANGSANOI: A STUDY OF CARRYING CAPACITY OF KHAO YAI NATIONAL PARK ECO-DESTINATION AS PERCEIVED BY TOURISTS AND LOCAL RESIDENTS. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. PRAPAT LAXANAPHISUTH, Ph.D., 125 pp.

The purpose of this research was to study carrying capacity of KhaoYai national park as perceived by tourists and local residents. The researcher used 2 instruments: questionnaires and interviewing. The 400 tourists answered the questionnaire and 40 local residents were interviewed. The collected data were analyzed in terms of frequencies, percentages, means, standard deviations. The t-test and one way ANOVA were also employed to determine the significant difference. Tukey’s test was used to find which means were significant different from another. It was found that:

1. Most of tourists had perceived carrying capacity of Khao Yai national park in overall and in each aspects at more level. The carrying capacity of Khao Yai national park in Environmental aspect had the highest mean. The Activity aspect and Accommodation aspect were in order.
2. The carrying capacity of KhaoYai national park as perceived by tourists between males and females; among age groups and occupation groups were significant difference at the level of 0.05.
3. The local resident interviewing results revealed that volume of tourists in their community were in appropriate amount and the present tourism gave no negative impact on their local.

Field of Study: Sports Science

Academic Year: 2008

Student’s Signature..... *กมลวิทย์*

Thesis Advisor’s Signature..... *Prapat*

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ประพัฒน์ ถักษณพิสุทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ทั้งการเรียน และการดำเนินชีวิต ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และทำให้ผู้วิจัยบรรลุเป้าหมายหนึ่งของชีวิต ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของท่านขอระลึกถึงพระคุณ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิม ชัยวัชราภรณ์ ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ รองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เพ็ญสุวรรณ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ รวมทั้งการตรวจแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่องต่างๆ อันส่งผลให้วิทยานิพนธ์นี้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษา รวมไปถึงอำนวยความสะดวกต่างๆจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบความสำเร็จ และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่ คุณพ่อมานพ คุณแม่น้ำทิพย์ แดงสระน้อย รวมถึงญาติพี่น้องทั้งครอบครัวแดงสระน้อย ที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนในด้านการศึกษาให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสาร และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและขีด ความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	21
ความหมายของการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	24
ความหมายของการพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	24
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31

บทที่	หน้า
3	วิธีการดำเนินการวิจัย..... 38
	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง..... 38
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 39
	ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ..... 40
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 41
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 42
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 43
	ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยว เชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่..... 44
	ตอนที่ 2 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่..... 46
	ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ระหว่างกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ และอาชีพ..... 61
	ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับความสามารถใน การรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตาม การรับรู้ของนักท่องเที่ยว..... 86
	ตอนที่ 5 การรับรู้ของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่..... 87
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 94
	สรุปผลการวิจัย..... 94
	อภิปรายผล..... 99
	ข้อเสนอแนะ..... 102
	รายการอ้างอิง..... 103
	ภาคผนวก..... 108
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 125

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป.....	44
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม.....	46
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านสถานที่.....	47
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านบุคลากร.....	50
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	51
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านกิจกรรม.....	53
7	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ด้านการบริหารจัดการ.....	56
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านเศรษฐกิจ.....	58
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านสิ่งแวดล้อม.....	59
10	ผลการทดสอบค่า “ที” การรับรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวเพศชายกับนักท่องเที่ยวเพศหญิงเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทุกด้าน.....	61

ตารางที่		หน้า
29	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่ จำแนกตามอาชีพ..	74
30	ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่.....	75
31	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านบุคลากร จำแนกตามอาชีพ	76
32	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	76
33	ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	77
34	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม จำแนกตามอาชีพ.	78
35	ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม.....	79
36	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอาชีพ.....	80

ตารางที่	หน้า	
37	ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ.....	81
38	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพ	82
39	ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ.....	83
40	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ ในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ.....	84
41	ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสิ่งแวดล้อม.....	85
42	จำนวนและค่าร้อยละของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป.....	87
43	จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับปริมาณนักท่องเที่ยวในปัจจุบันในชุมชน.....	88
44	จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทาง ธรรมชาติในบริเวณชุมชน/หมู่บ้าน.....	88
45	จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาอะไรจากการท่องเที่ยวที่ทำให้คิดว่าจะ ทำให้เกิดผลเสียต่อชุมชน.....	89
46	จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการมาของ นักท่องเที่ยว.....	90
47	จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับชุมชนมีความพร้อมที่จะให้บริการการท่องเที่ยว แก่นักท่องเที่ยว.....	91
48	จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับชุมชนเคยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและ เอกชน.....	92
49	จำนวนและค่าร้อยละ ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการให้การสนับสนุน จากภาครัฐหรือเอกชน.....	93

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของโลกเป็นอย่างมากรวมทั้งประเทศไทยด้วย ดังนั้นในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยอย่างยิ่ง ทั้งนี้ก็เพราะว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลต่อการกระจายรายได้ของประชาชนและทำให้เกิดการสร้างอาชีพใหม่ๆขึ้น ซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั่นเอง สำหรับประเทศไทยนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังคงได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน โดยทางภาครัฐมีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของประเทศ เนื่องจากทางภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและรายได้ที่จะเข้ามาในประเทศ ส่วนทางภาคเอกชนได้มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากมายไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร สถานบันเทิง รวมไปถึงสถานบริการต่างๆ ที่เปิดให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนี้เอง ที่ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนเจ้าของพื้นที่และเป็นการกระจายรายได้ไปสู่บุคคลในแต่ละชนชั้น นอกจากนี้จะเป็นการเสริมสร้างรายได้แล้วประโยชน์จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกด้านหนึ่งก็คือ การเผยแพร่วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ความเป็นไทยและธรรมชาติไปสู่สายตานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติซึ่งถือว่ามีความสำคัญยิ่ง และเป็นกิจกรรมนันทนาการที่สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและเป็นสิ่งตอบสนองความสนใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว ถือเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย และโดยเฉพาะในปัจจุบันนี้การเดินทางไปท่องเที่ยวยังต่างประเทศสามารถทำได้โดยสะดวกขึ้นทำให้คนไทยเดินทางไปท่องเที่ยวที่ต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้ทำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศและเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง สิ่งหรือส่วนประกอบของสถานที่แห่งนั้น เพื่อที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางมาสู่สถานที่แห่งนั้น ซึ่งแม้ว่าความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวจะไม่ใช่สิ่งดึงดูดใจหรือสิ่งตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยตรงแต่ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวก็มีอิทธิพลมากต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังทำการสนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศให้เพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเจริญเติบโตในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยให้แข็งแกร่ง และมีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามอยู่มากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โบราณสถานหรือโบราณวัตถุ โดยเฉพาะ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2505 และได้รับสมญานามว่าเป็น "อุทยานมรดกของกลุ่มประเทศอาเซียน" อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีเนื้อที่ปกคลุม 2,168 ตารางกิโลเมตร และเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทับลาน ปางศิลา ดาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ได้รับการประกาศให้เป็น "มรดกโลกทางธรรมชาติ" จากองค์การยูเนสโก ภายใต้ชื่อกลุ่ม "ดงพญาเย็น-เขาใหญ่" มรดกโลก ป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เป็นมรดกโลกแหล่งที่ 5 ของไทย และเป็นอันดับที่ 2 ของมรดกทางธรรมชาติไทย ได้รับการลงทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อวันที่ 10-17 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ณ กรุงเดอเบน ประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งปัจจุบันอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวน 1,251,259 คน จากรายงานสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2548- 30 กันยายน 2549 (ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549) ซึ่งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่จัดว่าอยู่ใกล้กรุงเทพเป็นอย่างมาก เดินทางมาได้โดยรถยนต์ใช้เวลาประมาณ 3 ชม. และสามารถมาได้ 2 ทาง คือทางถนนพหลโยธินผ่านรังสิต-สระบุรี เลี้ยวขวาอีกครั้งหนึ่งตรงทางแยกก่อนถึง อ.ปากช่อง บริเวณ กม. ที่ 58 เข้าสู่ถนนธนรัตน์ผ่านด่านเขาใหญ่มุ่งตรงสู่ที่ทำการอุทยานฯ ซึ่งเป็นทางขึ้นเขารวมทั้งสิ้นประมาณ 190 กม. ส่วนอีกหนึ่งเส้นทาง มาทางถนนพหลโยธินเลี้ยวขวาบริเวณรังสิตเข้าทางหลวงหมายเลข 305 เข้านครนายกแล้วเปลี่ยนไปใช้ทางหลวงหมายเลข 33 ถึงสี่แยกเนินหอม (วงเวียนนเรศวร) เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนปราจีนเขาใหญ่ โดยอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นนับเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทยที่มีอาณาเขตรอบคลุมถึง 11 อำเภอ คือ อำเภอมวกเหล็ก อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอนาคี อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอประจันตคาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอปากพลี อำเภอบ้านนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ซึ่งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้รับสมญานามว่าเป็นอุทยานมรดกของกลุ่มอาเซียน เป็นป่าผืนใหญ่ตั้งอยู่ในเทือกเขาพนมดงรัก ประกอบไปด้วยขุนเขาน้อยใหญ่หลายลูกสลับซับซ้อน เป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารหลายสาย เช่น แม่น้ำนครนายกและแม่น้ำมูล อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาชนิด ตลอดจนมีลักษณะธรรมชาติที่สวยงาม มีเนื้อที่ 1,353,471.53 ไร่ หรือ 2,165.55 ตารางกิโลเมตร เขาใหญ่นับเป็นอุทยานที่มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนหลายลูก และเป็นป่าที่มีสภาพอุดมสมบูรณ์โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นป่าดงดิบชื้น และมีพืชพรรณที่หลากหลายและมีน้ำตกมากกว่า 20 แห่ง มีเส้นทางเดินป่าบนเขาใหญ่ก็มีถึง 13 เส้นทาง ด้วยกัน แต่ว่าแต่ละเส้นทางก็มีความยากง่าย ระยะทางและเวลาการเดินทางที่ต่างกัน อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังมีกิจกรรมอื่นอีก

เช่น การส่งสัตว์ในเวลากลางคืนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้และสนุกสนานและยังมีอีกกิจกรรมหนึ่ง คือ การขี่จักรยานเมาน์เทนไบค์ เป็นต้น ส่วนด้านที่พัก ทางอุทยานจะมีจุดกางเต็นท์นอนและบ้านพัก อีกทั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังมีจุดชมวิวน้ำตกขนาดใหญ่ที่มีด้วยกันหลายที่สวยงาม เช่น จุดชมวิวโป่งซาง และบริเวณทุ่งหญ้าอมสิงโตซึ่งทุ่งหญ้าอมสิงโตนี้จะสามารถมองเห็นอ่างเก็บน้ำได้ชัดเจน โดยบริเวณจุดชมวิวแต่ละที่ก็สามารถเดินทางโดยเส้นทางเดินป่าและสามารถใช้ถนนโดยขับรถขึ้นไปก็ได้ แต่ที่สำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ก็คือน้ำตกบนเขาใหญ่ ที่ใครได้เห็นก็มีแต่ความประทับใจกับความสวยงามที่ธรรมชาติสร้างขึ้น น้ำตกบางแห่งสามารถเข้าชมได้ง่าย เพราะมีเส้นทางเดินเข้าไปถึงได้แก่ น้ำตกเหวสุวัต ที่เป็นที่นิยมมาก น้ำตกเหวไทร น้ำตกเหวประทุน น้ำตกกองแก้ว น้ำตกเหวนรก และ เหวออี๋ เป็นต้น (กองอุทยานแห่งชาติ, 2529) ด้วยเหตุนี้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จึงเป็นอุทยานที่มีความสวยงามไปด้วยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และกิจกรรมนันทนาการต่างจึงเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมาเที่ยวเป็นจำนวนมากมาย

จากการที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมาก จนอาจทำให้สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้รับความเสียหายและ ทรุดโทรมจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาอย่างมากมายในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จนเกินความสามารถในการรองรับได้จึงก่อให้เกิดปัญหาในการจัดทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวเอง เช่น ปัญหาคความแออัด สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ กิจกรรมนันทนาการไม่เพียงพอ มีผลทำให้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวลดลงเป็นผลเสียต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการจัดทรัพยากรการท่องเที่ยวและนันทนาการให้อำนวยประโยชน์สูงสุด โดยยังคงประโยชน์ในด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการอนุรักษ์หรือการรักษาสภาพธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการปลูกจิตสำนึกในการรักษาสสิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยวและผู้คนในท้องถิ่น จึงทำให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นการรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงามและคงเดิมทำให้การท่องเที่ยวรูปแบบนี้เป็นที่นิยมกันมากทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและน่าสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงามและไม่ทรุดโทรมหรือเสียหายจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเกินความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อีกทั้งยังเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ไปอย่างยั่งยืนและเป็น

แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข การบริการและกิจกรรมของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้มาใช้บริการอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยแยกตามตัวแปร เพศ อายุ และอาชีพของนักท่องเที่ยว

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของขอบเขตการวิจัยในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในเดือนพฤศจิกายน 2551 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2552 และคนในท้องถิ่นที่มีที่พักอาศัยอยู่ในตำบลหมูสี
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2551 ถึง เดือนธันวาคม 2551 ส่วนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการโดยใช้แบบสัมภาษณ์ คนในท้องถิ่นระหว่างเดือนปลายเดือนธันวาคม 2551 ถึง เดือนมกราคม 2552

3. การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นรายละเอียดการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงความพร้อมของชุมชนที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

คำจำกัดความ

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการรับ ประมวลผล และตีความ ซึ่งเป็นอาการตอบสนอง (Response) ต่อสิ่งเร้า (Stimulus) ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

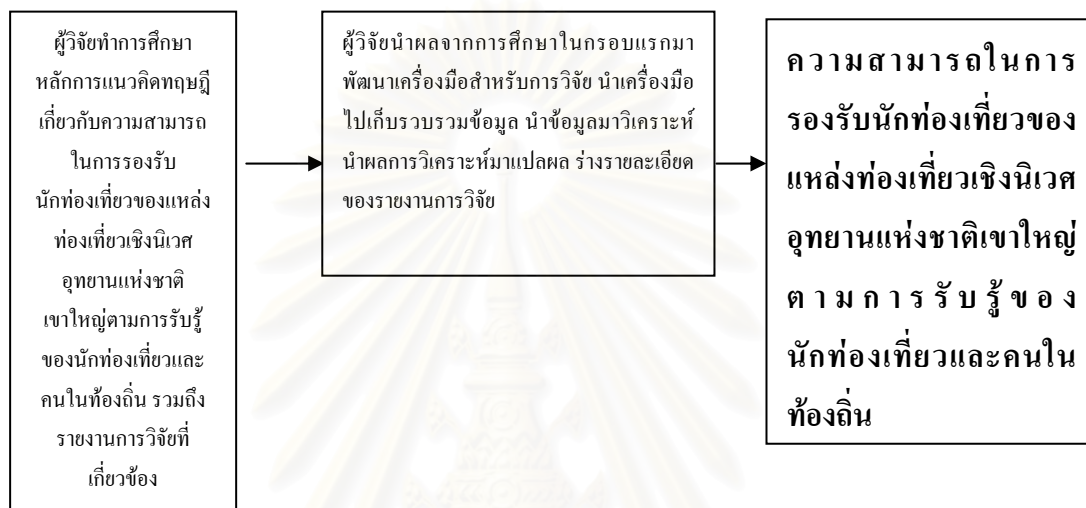
ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ หมายถึง การมีสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการ และบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ รวมไปถึงคนในท้องถิ่นมีความพร้อม มีความยินดีที่จะต้อนรับ ให้บริการและอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว รวมไปถึงการที่นักท่องเที่ยว คนในท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อสร้างความพึงพอใจและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ โดยไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และยังคงรักษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและสามารถแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้ด้วย

คนในท้องถิ่น หมายถึง ผู้อยู่อาศัยในเขตโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ไม่ว่าจะพักผ่อนหรือไม่พักผ่อน โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำให้เห็นถึงการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขและช่วยให้นักท่องเที่ยวยังคงมีระดับความพึงพอใจเท่าเดิมหรือเพิ่มมากขึ้นและเป็นการปลูกจิตสำนึกในการรักษาระบบนิเวศให้กับนักท่องเที่ยวและผู้คนในท้องถิ่น และเป็นการวางแผนการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับนำมาใช้ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ดังได้นำเสนอในรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว
5. แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว
6. ความหมายของการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
7. ความหมายของการพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
8. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

ความหมายของการรับรู้

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ไว้หลายท่านดังนี้

การรับรู้เป็นความเชื่อของลูกค้าในการพิจารณาถึงการบริการที่ได้รับจากประสบการณ์ของลูกค้าที่ผ่านมาในอดีต ซึ่งแอนชันและแวนราอิจ (Antionides and Van Raaij, 1988) ได้กล่าวว่า บุคคลจะมีความแตกต่างในการรับรู้ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และสถานการณ์ของแต่ละบุคคล

มอริสัน (Morison, 1996) ได้กล่าวว่า ลูกค้าได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การชิม การสัมผัส และการได้กลิ่นในการรับรู้ถึงการบริการและข้อมูลการส่งเสริมการขาย หรือบริการของธุรกิจ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะไม่เป็นเพียงแรงกระตุ้นต่อการซื้อหรือใช้บริการของ

ลูกค้าเท่านั้น แต่จะเป็นการรับรู้ว่าการบริการหรือการใช้สินค้านั้นๆ จะสร้างความพอใจตามความปรารถนาและความต้องการของลูกค้าด้วย

ชิฟแมนและคานู (Shiffman and Kanuk, 1994) ได้กล่าวว่าการรับรู้ คือกระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลเลือกสรร จัดระเบียบและตีความหมายสิ่งกระตุ้นออกมาเป็นภาพที่มีความหมายและเกิดเป็นภาพรวมขึ้นมาโดยบุคคลที่ 2 คนได้รับสิ่งกระตุ้นอย่างเดียวกันและอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างเดียวกันแต่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกการรับจักรการตีความหมายของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับความจำเป็น (Need) ค่านิยม (Values) และความคาดหวัง (Expectation) โดยที่ตัวแปรเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการรับรู้ของบุคคล

รังสรรค์ ประเสริฐศรี(2548) กล่าวว่า การรับรู้(Perception)เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลมีการเลือกสรร(Select) จัดระเบียบ (Organize) และตีความ (Interpret) เกี่ยวกับสิ่งกระตุ้น(Stimulus) หรือข้อมูลที่ได้รับ โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ได้เห็น (Sight) ได้ยิน (Hearing) ได้กลิ่น (Smell) ได้ลิ้มรส (Taste) ได้สัมผัส (Touch) หรือเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจัดระเบียบและตีความสิ่งที่สัมผัสเพื่อให้ความหมายของสภาพแวดล้อม

สุพัฒนา ชาติบัญชาชัย (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) กล่าวถึงการรับรู้ (Perception) ว่าเราสามารถรับรู้ได้โดยเริ่มจากประสาทสัมผัส (Sensation) ต่างๆ ได้แก่ การสัมผัส การได้ยิน การมองเห็น ได้กลิ่น ลิ้มรส บางคนมีข้อจำกัดของการรับรู้ความรู้สึก เช่น สายตาสั้น สายตายาว หูตึง จมูกไม่สามารถรับกลิ่นจาง กลิ่นอ่อน ต้องมีกลิ่นแรงๆ บางคนคุ้นเคยกับบางกลิ่นจนเคยชิน นั่นคือประสาทสัมผัสในการรับกลิ่น ปรับตัวจนไม่รู้สึกรู้สึกว่ามีกลิ่นที่แปลกไปแต่อย่างไร เช่น ไม่ได้กลิ่นตัวของตนเอง โดยปกติมนุษย์เราจะรับรู้สิ่งหนึ่งด้วยประสาทสัมผัสหลายอย่างพร้อมๆ กันได้ดีกว่าวิธีเดียวกัน เช่นการชมภาพยนตร์ ที่มีเสียงและภาพประกอบ จะจำได้ดีกว่ามีแต่ภาพ แต่ไม่มีเสียง เราสามารถจดจำอาหาร เมื่อได้ชิมพร้อมกันกับได้ดมกลิ่นมากกว่าการดูแลภาพของอาหาร เช่นเดียวกันกับการเรียนรู้ ถ้าเห็นของจริงมีการทำให้เห็นทดลองทำด้วยตนเอง ย่อมเกิดความเข้าใจได้ดีกว่าฟังด้วยหู หรืออ่านจากหนังสือเพียงอย่างเดียว

การรับรู้คุณภาพบริการหรือสินค้า

กรอนรูส (Gronroos, 1990) กล่าวว่า การรับรู้คุณภาพการบริการประกอบไปด้วย 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางด้านเทคนิคหรือผลที่ได้และลักษณะตามหน้าที่หรือความสัมพันธ์ของกระบวนการดังกล่าวประกอบ โดยที่คุณภาพด้านเทคนิคเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับผู้ให้บริการจะใช้เทคนิคอะไรที่จะทำให้ลูกค้าที่เข้ามาใช้สินค้าหรือบริการเกิดความพอใจตามความต้องการพื้นฐาน การรับรู้คุณภาพที่ดีเกิดขึ้นเมื่อความคาดหวังของลูกค้าตรงกับ การรับรู้ที่ได้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ถ้า

ความคาดหวังของลูกค้าต่อการบริการหรือสินค้าไม่เป็นจริง การรับรู้ถึงคุณภาพโดยรวมจะต่ำ แต่ถ้าความคาดหวังของลูกค้าที่ตั้งไว้ตรงกับรับรู้ถึงคุณภาพในสินค้าหรือบริการนั้นจะสูง โดยที่ความคาดหวังต่อคุณภาพจะได้รับอิทธิพลจาก การสื่อสารการตลาด การสื่อสารแบบปากต่อปาก ภาพลักษณ์ขององค์กร และความต้องการของลูกค้าเอง ส่วนลักษณะตามหน้าที่จะเป็นการพิจารณาจากผู้ให้บริการจะอย่างไรให้การบริการดีเท่ากับการรับรู้จากประสบการณ์ของลูกค้าที่ผ่านมา

ภาพประกอบ : การรับรู้คุณภาพโดยรวม

ที่มา: Gronroos, C. (1990): Service Quality: The Six Criteria of Good Service Quality. Review of Business

กรอนรูส (Gronroos, 1990) ได้กล่าวถึง เจ็ดข้อของการรับรู้คุณภาพบริการที่ดีมี 6 ประการ ดังนี้

1. ความเป็นมืออาชีพและทักษะในการบริการ ลูกค้าจะรับรู้คุณภาพการบริการที่ดีได้ เมื่อผู้ให้บริการมีความรู้ทักษะในการแก้ไขปัญหาอย่างมืออาชีพ
2. ทักษะและพฤติกรรม เป็นความรู้สึกของลูกค้าที่มีต่อพนักงานบริการ พิจารณาเกี่ยวกับความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหาคด้วยความเต็มใจโดยทันที
3. การเข้าถึงบริการง่ายและมีความยืดหยุ่น ลูกค้าจะพิจารณาจากผู้ให้บริการประกอบด้วยสถานที่ ชั่วโมงการทำงาน ตัวพนักงาน และระบบการทำงานได้ดูออกแบบให้ง่ายต่อการเข้าถึงบริการ รวมถึงการเตรียมปรับบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า

4. ความไว้วางใจและความซื่อสัตย์ของผู้ให้บริการ ลูกค้ายจะรู้ว่าเมื่อใดก็ตามที่มีการตกลงการใช้บริการเกิดขึ้น สามารถที่จะไว้วางใจผู้ให้บริการได้โดยพนักงานจะทำตามสัญญาที่ตกลงไว้ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ลูกค้าให้ความสนใจเป็นพิเศษ

5. การชดเชย เมื่อใดก็ตามที่ลูกค้ามีความรู้สึกว่ามีบางอย่างผิดปกติหรือไม่เป็นไปตามความคาดหวัง ผู้ให้บริการจะต้องแก้ไขให้เป็นไปตามความคาดหวังของลูกค้าทันที

6. ความมีชื่อเสียงของผู้ให้บริการ ลูกค้ามักจะเชื่อว่าการให้บริการของผู้ให้บริการสามารถเชื่อถือได้และเหมาะสมกับคุณค่าของเงินที่จ่ายไป

แอนชันและแวนราอิจ (Antion and Van Raaij, 1988) กล่าวว่า การรับรู้คุณภาพเกิดจากความคาดหวังของลูกค้า สินค้าหรือบริการจะมีคุณภาพสูงก็ต่อเมื่อความต้องการของลูกค้าตรงกับ ความคาดหวังที่ตั้งไว้ การรับรู้คุณภาพที่สูงต่อสินค้าหรือบริการลูกค้าจะทำการพิจารณาจากความเหมาะสมของการใช้งาน ความคงทน ความปลอดภัย ความสะดวกสบาย ความไว้วางใจ ความถี่ในความเสียหาย และบริการหรือสินค้าจะมีคุณภาพเมื่อลูกค้าได้ทำการเปรียบเทียบการรับรู้จริงกับความคาดหวังต่อสินค้าหรือบริการนั้น

สมิทและฮุสตัน (Smith and Huston, 1983) กล่าวว่า มีผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ในการประเมินคุณภาพสินค้าหรือบริการของลูกค้าหลังจากที่มีการใช้สินค้าหรือบริการจากผู้ให้บริการหรือผู้ขายสินค้า 4 ประการ คือ ต่ำกว่าคุณภาพ คุณภาพที่ยอมรับได้ คุณภาพที่ดีและคุณภาพที่เหนือกว่า

การรับรู้ของบุคคล

สิ่งเร้าที่บุคคลจะรับรู้ หมายถึง สิ่งที่มากระตุ้นให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. สิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) เป็นสิ่งเร้าที่อยู่ภายในร่างกาย ได้แก่ ความต้องการความหิว ความกระหาย ความรู้สึก และความคิด เป็นต้น

2. สิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus) เป็นสิ่งเร้าที่อยู่ภายนอกในร่างกายในสภาวะแวดล้อมบุคคล ได้แก่ วัตถุสิ่งของต่างๆ คน พืช สัตว์ สิ่งของ ตลอดจนความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมในสังคม และเหตุการณ์ต่างๆ ดังนั้นอวัยวะสัมผัสและความรู้สึกสัมผัสของบุคคล คือ อวัยวะที่มีประสาทสัมผัส ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น และกาย ถ้าส่วนใดบกพร่องหรือพิการก็ไม่สามารถรับสิ่งต่างได้ ลักษณะหรือสภาพของบุคคลขณะรับรู้ที่สำคัญ คือ ประสบการณ์เดิมและความเอาใจใส่ต่อสิ่งเร้าที่มากระทบประสาทสัมผัส อย่างไรก็ตามความเอาใจใส่ของบุคคลยังขึ้นอยู่กับความพร้อมของสภาพร่างกายของบุคคลในขณะนั้น และขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าด้วย

การเรียนรู้ คือ การได้รับสิ่งกระตุ้นอย่างเดียวกันและอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างเดียวกัน แต่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกการเรียนรู้จักการตีความหมายของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับความจำเป็น ค่านิยม และความคาดหวัง โดยที่ตัวแปรเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการรับรู้ของบุคคล ดังนั้น การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้จึงสามารถสรุปได้ว่า เป็นสิ่งแรกที่ทำให้รับทราบข่าวสารข้อมูลต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมหรือกระตุ้นก่อให้เกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยว

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นศัพท์บัญญัติที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นำมาใช้อย่างเป็นทางการใน พ.ศ. 2551 โดยให้มีความหมายตรงกับคำว่า Ecotourism ในภาษาอังกฤษ ศัพท์บัญญัตินี้ได้รับความเห็นชอบจากราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติศัพท์แล้ว Ecotourism เป็นคำที่เกิดใหม่ในวงการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยนำคำ 2 คำมารวมกัน ได้แก่ eco และ tourism คำว่า eco แปลตามรูปศัพท์ว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัย ส่วน tourism แปลว่า การท่องเที่ยว ecotourism จึงแปลว่า การท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายความว่า การท่องเที่ยวที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์ (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, ออนไลน์)

ส่วนคำว่า นิเวศ ซึ่งเป็นคำภาษาสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทย ก็แปลว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัยเช่นกัน (ดูพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน) ฉะนั้น การท่องเที่ยว เชิงนิเวศจึงเป็นศัพท์บัญญัติที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษอย่างเหมาะสม นอกจากคำว่า ecotourism แล้วยังมีคำอื่นๆที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้อง กันอีกหลายคำ ได้แก่ green tourism แปลว่า การท่องเที่ยวสีเขียว หมายถึง การท่องเที่ยวสถานที่ทางธรรมชาติ โดยสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ biotourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงชีวภาพ ซึ่งหมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ และ agrotourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นในด้านเกษตรกรรม เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของพืชผลไร่ นา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร เพื่อขยายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะขอกล่าวถึงค่านิยมที่นักวิชาการได้ให้ไว้ในที่ต่างๆ (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, ออนไลน์) ดังนี้

องค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme - UNEP) สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Society) และองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ให้ค่านิยมว่า "การท่องเที่ยวที่ไม่เป็นการรบกวนลักษณะทางธรรมชาติ มุ่งหวังในด้านการศึกษา มีความพอใจต่อทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ตามธรรมชาติ มีความเข้าใจต่อวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยไม่เป็นการรบกวนต่อระบบ

นิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะทำ ให้เกิดการอนุรักษ์ต่อทรัพยากรของ ประชากรในท้องถิ่น" (สุมาลี เทพสุวรรณ, ออนไลน์.)

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2543) ได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ ดังนี้ การ เดินทางท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น และแหล่ง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึก ต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

วรรณ วลัยวานิช (2539). กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึง เป็นการท่องเที่ยวที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยยึดหลักการแห่งการ เคารพซึ่งศักดิ์ศรีของระบบนิเวศและเอื้ออำนวยประโยชน์และโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนและ ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้คำนิยามการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า คือ การเดินทางไปยัง สถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับ ทัศนียภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และ ความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ออนไลน์)

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 4 ประการ (การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย, 2540) คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Nature-based) เป็นหลักที่มี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ในพื้นที่นั้นๆ
2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Management) เพื่อให้เกิดเป็น การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษา (Education) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciate) เพื่อสร้างความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
4. เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (Involvement of local community or people participation) เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยหมายถึงการ

กระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว และในที่สุดแล้วท้องถิ่นสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไป ความสมบูรณ์จะลดน้อยลงจนอาจเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นไป

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมหลัก

กิจกรรมการเดินป่า (Hiking/ Trekking)

กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature Education)

กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (Nature Photography, Video Tapping And Sound of Nature Audio Taping)

กิจกรรมส่อง/ ดูนก (Bird Watching)

กิจกรรมศึกษา/ เที่ยวถ้ำ (Cave Exploring/ Visiting)

กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky Interpretation)

กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat Sightseeing)

กิจกรรมพายเรือแคนู/ เรือคายัค/ เรือใบ/ เรือใบ (Canoeing/ Kayak/ Browbeating)/ Sailing)

กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel Skin Diving)

กิจกรรมดำน้ำลึก (Scuba Diving)

กิจกรรมเสริม

กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (Relaxing)

กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Terrain/ Mountain Biking)

กิจกรรมปีน/ ไต่เขา (Rock/ Mountain Climbing)

กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (Tent Camping)

กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (Hang Glider)

กิจกรรมล่องแพยาง/ แพไม้ไผ่ (White Water Rafting)

กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (Picnicking)

กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (Waterfall Visits/ Exploring)

กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (Windsurfing)

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation Tourism) มีหลักการที่สำคัญคือ

1. จะต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด ไม่ถูกทำลายไป

2. กระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้พยายามดูแลรักษาและปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้น โดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว เพียงเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน

3. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเดินทางเข้าไปเยือน และให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันเป็นมรดกตกทอด ของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้คงสภาพที่ดีต่อไป นานๆ (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, ออนไลน์)

นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540). ได้สรุปรายงานขั้นสุดท้ายของการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการจัดการในด้านต่างๆ ภายใต้ต้องประกอบพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 4 ด้านคือ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการประสานงานอย่างชัดเจนระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ดังนั้นนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้กำหนดแนวทางทั้ง 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. นโยบายด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดกรอบพัฒนาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องให้เป็แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พัฒนากลุ่มแหล่งท่องเที่ยวและโครงการการท่องเที่ยวให้มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีการวางแผนจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตามขีดความสามารถที่สามารถรองรับได้ กำหนดมาตรการการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด

2. นโยบายด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับรูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่ จัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในโรงเรียน และสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ขยายการให้ การศึกษาและสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาความรู้และปลูกจิตสำนึกของ บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการเอกชนและประชาชน

3. นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น พัฒนาแบบแผนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในท้องถิ่นด้านการลงทุน การผลิตและการบริการ สนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายในการ พัฒนาการท่องเที่ยวในรูปขององค์กร ชุมชน หรือชุมชนระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยมี เครือข่ายควบคุมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนและทุกระดับ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การวางแผน ตัดสินใจและติดตาม ประเมินผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สนับสนุน พัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่น โดยการเพิ่มความรู้ ทักษะ และการมีจิตสำนึกในการจัดการ พัฒนาการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว

4. นโยบายด้านการส่งเสริมการตลาดและการนำเที่ยว ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว เชิงนิเวศในทิศทางที่เหมาะสมกับสภาพทรัพยากรและขีดความสามารถในการจัดการรองรับจำนวน นักท่องเที่ยว สนับสนุนการตลาดในรูปแบบประสานการท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายที่เหมาะสม อาจเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง โปรแกรม หรือผสมผสานการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ตามความ เหมาะสมโดยมีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ใช้สื่อที่หลากหลาย ส่งเสริมการบริการนำเที่ยวให้มีคุณภาพ มุ่งเน้นการให้การศึกษา เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากวิถี ชีวิตชุมชนท้องถิ่น โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริการนำเที่ยว มาตรฐานการปฏิบัติตัวของ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในระดับที่เหมาะสม

5. นโยบายด้านการจัดการ โครงสร้างพื้นฐานและการบริการการท่องเที่ยวจัดระบบ ทางเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวให้มีความสะดวก เหมาะสมกับพื้นที่ และกิจกรรมโดยเน้น ความปลอดภัย สนับสนุนการให้บริการท่องเที่ยว ทั้งดำเนินการโดยเอกชนหรือประชาชน โดยหน่วยงานภาครัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กำหนดกรอบการพัฒนา ด้านการบริการที่มีขนาดรูปแบบ และคุณภาพการบริการตามแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการ บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน

6. นโยบายด้านการส่งเสริมการลงทุน สนับสนุนการลงทุนธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มี คุณภาพ ได้มาตรฐานและอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งผู้ประกอบการเอกชนและชุมชน ท้องถิ่น โดยการที่หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนด้านงบประมาณ

กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้เสนอกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควบคู่ไปกับนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้เป็นแนวทางที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นำไปพิจารณาดำเนินการด้วยเช่นกัน โดยแบ่ง กลยุทธ์ออกเป็น ๖ ด้าน ดังนี้

1. กลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยวิธีการที่สำคัญ คือ

- การสงวนรักษา ฟื้นฟู ควบคุมดูแลทรัพยากรในระบบนิเวศให้คงสภาพไว้ เพื่อสามารถนำมาเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้นานที่สุด หรือตลอดไป

- ทรัพยากรการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย โดยป้องกันและลดสาเหตุที่อาจทำให้เกิดปัญหามลพิษ

- เจ้าของพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว สถาบันต่างๆ ในสังคม องค์กรประชาชน และประชาชนในท้องถิ่น ต้องร่วมมือกันในการอนุรักษ์ รักษา สภาพ ไม่ทำลายหรือสร้าง ความเสียหายแก่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2. กลยุทธ์ด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว มีวิธีการที่สำคัญ คือ

- มีความเข้มงวดในการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว นั้น จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และมีความกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ การบริการที่พัก การบริการอาหารและเครื่องดื่ม

3. กลยุทธ์ด้านการศึกษาและสื่อความหมายธรรมชาติ ประกอบด้วยวิธีการที่สำคัญ คือ

- เป็นสื่อกลางทางการศึกษาและการเรียนรู้ด้านระบบนิเวศของนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- มีการให้ข้อมูลก่อนการท่องเที่ยว การศึกษาระหว่างการท่องเที่ยว รวมทั้งการให้การศึกษาเพิ่มเติมในภายหลังด้วย

- ให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง และได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การสื่อความหมายธรรมชาติ การฝึกอบรม การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง กรณีศึกษา การเล่นเกม บทบาทสมมติ การอภิปราย

4. กลยุทธ์ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ประกอบด้วยวิธีการที่สำคัญ คือ

- ให้ความสำคัญแก่ประชาชนในท้องถิ่น ในด้านที่จะมีบทบาทในการกำกับดูแล และควบคุมการท่องเที่ยวได้มากขึ้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี

- ส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาตนเองเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของ รัฐบาลกับชุมชน และระหว่างชุมชนกับเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ร่วมพัฒนาจุดขายต่างๆ ได้แก่ ที่พักอาศัย ภัตตาคาร การนำเสนอลูกค้าด้านวัฒนธรรม ศิลปะและประเพณีต่างๆ ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

5. กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาดและบริการนำเที่ยว ประกอบด้วยวิธีการที่สำคัญ คือ

- จัดให้เกิดความสมดุลระหว่างความสามารถในการรองรับของพื้นที่ กับปริมาณนักท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นทรัพยากรที่มีความอ่อนไหว อาจได้รับผลกระทบได้ง่าย หากมีนักท่องเที่ยวมากเกินไป

- มุ่งส่งเสริมให้พัฒนาเป็นตลาดที่มีคุณภาพ ไม่ใช่พยายามเพิ่มปริมาณของนักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว

- ให้มีการจัดบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวให้อยู่ในกรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6. กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการลงทุน มีวิธีการที่สำคัญ คือ

- รัฐบาลกลางและหน่วยงานของรัฐจะต้องมีส่วนร่วมสนับสนุนอย่างแข็งขัน ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริการ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นมากขึ้น (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, ออนไลน์)

3. แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการชนิดหนึ่งที่บุคคลต่างๆ ใช้เป็นปัจจัยในการส่งเสริมสร้างเสริม ฟื้นฟูและบำรุงคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี นันทนาการศาสตร์ จัดแบ่งชนิดของการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง (Outdoor Recreation) เพราะในการเดินทางท่องเที่ยวแล้วยังมีเสริมกิจกรรมร่วมในการท่องเที่ยวด้วยเสมอ เช่น ค้างแรมโดยมีกิจกรรมการเล่น ดูธรรมชาติศึกษา สัตว์พืชในพื้นที่ทั้งทางบกและทางทะเล ร่วมกิจกรรมด้วยการชม เลือกรื้อหาสิ่งของจากการแสดงของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ มีความสุขสนุกสนานเบิกบานใจกับการได้สัมผัสกับธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) นอกจากนั้นยังมีการเดินทางท่องเที่ยวมุ่งเพลิดเพลินอย่างเดียว เช่น ท่องเที่ยวเพื่อสร้างสันติภาพ โดยการไปเยี่ยมชมเยือน (Tourism for understanding and get peace) กิจกรรมเสริมในการท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งจะสัมพันธ์กับเพศ วัย และสถานภาพต่างๆ ของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวให้ประโยชน์และคุณค่ามากมาย ดังนี้

1. ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. พักผ่อนหย่อนใจ คลายความเครียด
3. เกิดอารมณ์สุข สนุกสนาน
4. มีความสมบูรณ์ทางอารมณ์
5. มีสมาธิดีขึ้น
6. สร้างมิตร และความรักสามัคคี
7. ตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ
8. มีจิตใจงาม มองโลกในแง่ดี
9. เสริมสร้างคุณค่าทางสังคม

สมบัติ กาญจนกิจ (2544) ได้สรุปว่า การท่องเที่ยวเป็นนันทนาการที่บุคคลและชุมชนให้ความสนใจและนิยมเลือกในช่วงเวลาว่าง หรือเวลาอิสระมากที่สุด เป็นกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอันเกิดจากปัจจัยอิทธิพลที่มาดึงดูดความสนใจ (Attraction) ที่มีหลากหลาย ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น กิจกรรมทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและประเพณีท้องถิ่น ศาสนา การเมือง วิทยาศาสตร์ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ภูมิอากาศ ทัศนียภาพ ชีวิตสัตว์ป่า กิจกรรมเกม กิจกรรมกลางแจ้งและ การบันเทิง การท่องเที่ยวนับเป็นกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย ขึ้นอยู่กับการเลือกและมีประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. ผลทางด้านสังคม

- 1.1 ครอบครัวมีความพึงพอใจทางเพศมีความสัมพันธ์กับการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ได้ง่ายด้าย และมีผลต่อการปรับสมดุลทางเศรษฐกิจ
- 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอันเนื่องมาจากการไปท่องเที่ยว ก่อให้เกิดพฤติกรรมอันดีงามของมนุษย์ โดยทั่วกันและการอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข
- 1.3 เกิดการสร้างความร่วมมือ ความแข็งแรงและมีสันติภาพในบ้านเมือง
- 1.4 ระบบของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การเกษตร การเมือง สัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้อาศัยกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ

2. ผลทางด้านจิตใจ

- 2.1 ได้ความรู้ ความเข้าใจ และสัมพันธ์ของชนชาติมากยิ่งขึ้น
- 2.2 หนีหลีกเลียงความกดดันจากสิ่งกายภาพ
- 2.3 หนีปัญหาสังคม
- 2.4 จิตใจแจ่มใส มีความสงบ และมีสมรรถภาพมากขึ้น
- 2.5 มีอิสรภาพที่จะทำ จะคิด

2.6 เพิ่มปริมาณความฉลาดทางอารมณ์

2.7 ตื่นเต้น

2.8 ใจมั่นคง สงบ มีสมาธิดี

2.9 เกิดพลังจิตใจโดยอาศัยการซึมซับจากธรรมชาติ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวที่นับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งที่สามารถเลือกหาได้ในแต่ละบุคคลตามความต้องการจากระบบของการท่องเที่ยวที่นั่นจะมีกิจกรรมต่างๆ รวมอยู่ในการท่องเที่ยวและส่วนใหญ่จะอาศัยธรรมชาติเป็นปัจจัยในการประกอบกิจกรรม อาจเป็นที่พักอาศัยหรืออาจจะต้องอาศัยธรรมชาติมาเป็นอุปกรณ์ในการสร้างกิจกรรม ซึ่งมีผู้สนับสนุนจากหลายๆคน ดังนี้

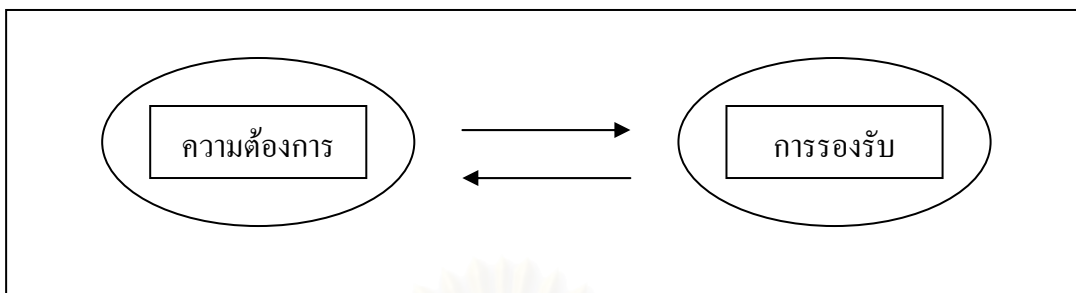
พงศธร เกษสำลี (2530) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนอุทยานแห่งชาติสามารถประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ ทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวในประเภทที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การดูนก ดูสัตว์ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ บันทึกภาพธรรมชาติ เป็นต้น กิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทที่เกี่ยวกับการชื่นชมธรรมชาติ ได้แก่ การชมทัศนียภาพในบรรยากาศสงบ การประกอบอาหารรับประทาน หรือการพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นต้น และกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัย ได้แก่ การล่องแพ การปีนเขา หรือการขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ เป็นต้น

มนัส สุวรรณ (2530) กล่าวว่า ทรัพยากรนันทนาการไม่ได้หมายถึงเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของที่ดินและแหล่งน้ำที่มีความโดดเด่นเท่านั้น แต่ยังมีความหมายครอบคลุมถึงองค์ประกอบหรือการผสมผสานระหว่างคุณภาพของธรรมชาติกับความต้องการของมนุษย์ที่จะใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการด้วย มิฉะนั้น ทรัพยากรดังกล่าวก็จะมีเพียงแต่ ดิน หินและต้นไม้เท่านั้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว

โบวี และคณะ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ อ้างอิงจาก Bovee and other, 1993) ให้ความหมายของการจัดการว่า หมายถึง กระบวนการเพื่อให้เกิดความบรรลุถึงจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยมีกระบวนการวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชักนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) มนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การเงิน ทรัพยากร ข้อมูลขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2544) ได้อธิบายวิธีคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของไทยมุ่งหวังที่จะให้เกิดความพึงพอใจนักท่องเที่ยวในระดับพื้นฐานที่สุด กล่าวคือ จัดหาที่พักอยู่หลับนอน และท่องเที่ยว และพยายามจัดให้มีการรองรับ (Supply) เท่ากับความต้องการ (Demand) ตามภาพประกอบ

ที่มา : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2544) รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเอกชนจะเริ่มต้นไปตามความต้องการของตลาด (Demand) ก่อนที่การลงทุนสาธารณูปโภคของรัฐเพื่อการรองรับ (Supply) จะตามทัน ทำให้เกิดปัญหาขึ้น เช่น พักขา ภูเก็ต สมุย เป็นต้น ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นปัญหานี้เกิดขึ้นจนเป็นปกติแต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

ดังนั้น การวางแผน การพัฒนาและการบริหารที่จะเกิดความยั่งยืน ต้องเริ่มต้นและมีรากฐานบนความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น โดยกระตุ้นให้ชุมชนและผู้บริหารการท่องเที่ยวในท้องถิ่นค้นหาประวัติ ตำนาน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่น และเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว หรือเป็นที่มาของคำโฆษณา ตลอดจนสัญลักษณ์ประจำถิ่น เป็นต้น ฉะนั้น ชุมชนและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความพร้อมและมีความเข้าใจในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น จึงจะสามารถรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวให้ยั่งยืนได้ โดยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการการท่องเที่ยวได้อีกด้วย เช่น ลายศิลปะ โบราณสามารถถอดมาเป็นลายผ้าหรือการทำเป็นของที่ระลึก ฯลฯ ดังนั้น การลงทุนในการฟื้นฟู การผลิตความรู้ และการเตรียมความพร้อมของชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งในอดีตการพัฒนาการท่องเที่ยวมีเพียงการลงทุนในสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคเท่านั้น ดังนั้นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวจึงเป็นการตอบสนองที่พื้นฐานที่สุด และขายสินค้าการท่องเที่ยวในราคาถูกที่สุด เพราะเป็นการผลิตเพื่อตอบสนองสัญชาตญาณพื้นฐานเท่านั้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization, 1997) ให้ความหมายของขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) คือจำนวนคนสูงสุดที่เข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวในเวลาเดียวกันที่จะไม่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมทั้งในด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

อดิศร เรือลม (2546) กล่าวถึงขีดความสามารถในการรองรับ หรือ สมรรถนะในการรองรับพัฒนา (Carrying capacity) ว่าการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว นั้นมีไว้กำหนดการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการจัดการและการรองรับการท่องเที่ยวไม่ให้มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและพื้นที่โดยรอบ สมรรถนะในการรองรับการพัฒนา (Carrying capacity) เป็นขีดความสามารถของการรองรับการท่องเที่ยว เป็นจำนวนของผู้คนที่สามารถอยู่ได้ในเวลาที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลายน้อยที่สุด และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกได้เพียงพอ สำหรับความต้องการที่เกิดขึ้น และต้องไม่กระทบต่อความจำเป็นพื้นฐานและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนท้องถิ่น

ความสามารถในการรองรับ เป็นประเด็นหลักสำหรับการพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีฐานมาจากความคิดเรื่องการรักษาระดับการพัฒนาและระดับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ขีดระดับในการรองรับการพัฒนาหรือการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งไม่ก่อความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมประเภทใดๆ แต่ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์

สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ (2546) ให้ความเห็นเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) ว่าเป็นแนวคิดทางนิเวศวิทยา ที่สื่อให้ทราบว่าระบบนิเวศหนึ่งๆ นั้น มีความเปราะบางแตกต่างกัน หรือพูดได้ว่า ระบบนิเวศหนึ่งๆ มีระดับหรือขีดความสามารถทนทานต่อการพัฒนาหรือถูกกระทำลงจนไม่อาจฟื้นกลับสู่สภาพเดิมได้อีก ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบและโครงสร้างของระบบนิเวศเป็นบรรทัดฐาน

จากแนวคิดดังกล่าว นักวิชาการและผู้ปฏิบัติ จึงได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยว จะหมายถึง ขีดหรือระดับของแหล่งท่องเที่ยว หรือทรัพยากรท่องเที่ยวที่สามารถรองรับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และปริมาณการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวสูงสุดได้โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบจนทำลายสิ่งแวดล้อมหรือทำลายทรัพยากรท่องเที่ยวหรือตัวแหล่งท่องเที่ยว

ในทางปฏิบัติขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) มักมีมาตรวัดหรือตัวกำหนดเป็น “จำนวนนักท่องเที่ยวต่อช่วงเวลา” เช่น 1 แสนคนต่อปี, 2 หมื่นคนต่อเดือน, 500 คนต่อคืน เป็นต้น แล้วแต่ว่าจะเลือกกำหนดหน่วยวัดอย่างไรอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ยกตัวอย่างกรณีอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ซึ่งเคยมีผู้ศึกษาไว้และกำหนดว่าขีดความสามารถในการรองรับได้สำหรับการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวบนภูอยู่ที่ 1,800-2,500 คนต่อคืน หมายความว่า ภูกระดึงสามารถรองรับนักท่องเที่ยวเข้าพักผ่อนได้สูงสุดระหว่าง 1,800 คนต่อคืน และ 2,500 คนต่อคืน (ขึ้นอยู่กับฤดูกาลโดยมีปริมาณน้ำเป็นตัวแปรสำคัญนอกเหนือไปจากองค์ประกอบทางธรรมชาติอื่นๆ และขีดความสามารถในการจัดการของหน่วยงาน)

หากนักท่องเที่ยวเข้าไปพักค้างแรมมากกว่าจำนวนที่ระบุข้างต้นแม้แต่เพียงเล็กน้อย การใช้ประโยชน์พื้นที่ของนักท่องเที่ยว และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับ ก็จะสร้างความกระทบกระเทือนต่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศ เช่น การอัดแน่นตัวของดินบริเวณลานกางเต็นท์ เส้นทางเดินเท้า ฯลฯ และอาจส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกันตามธรรมชาติเป็นแบบลูกโซ่ เช่น ทำให้น้ำซึ่งลงดินได้น้อยจึงทำให้พืชพรรณบริเวณข้างเคียงขาดน้ำไม่เจริญเติบโตตามปกติ จนทำให้ระบบนิเวศธรรมชาติ โดยรวมของภูกระดึงได้รับความเสียหายหรือถูกเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

นอกจากนี้การที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับที่กำหนดยังก่อให้เกิดปัญหาหลากหลายต่างๆตามมา ตั้งแต่เรื่องขยะและน้ำเสีย แสงและเสียง ไปจนถึง ทำให้เกิดความหนาแน่นของปริมาณนักท่องเที่ยวเกินขีดจำกัดด้านจิตวิทยา ทำให้คุณภาพประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวด้อยลงไม่เป็นที่ประทับใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบและสนใจเรียนรู้ระบบนิเวศตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆในอนาคต

แนวคิดของขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว สรุปลงเป็นคำจำกัดความว่า ขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว วัดได้จากปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถอยู่ได้ในทุกเวลาในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ ในปริมาณที่จะทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายน้อยที่สุด และยังคงรักษาสภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีไว้มากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวมีความพอใจและได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ทั้งนี้การพัฒนาจะต้องไม่กระทบต่อความจำเป็นพื้นฐานและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนท้องถิ่นด้วย (องค์การท่องเที่ยวโลก, 1984) หรืออาจจะกล่าวสั้นๆว่า ขีดความสามารถในการรองรับ หมายถึง ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่พื้นที่นั้นจะสามารถแบกรับไว้ได้ก่อนจะเกิดความเสื่อมโทรมขึ้น (สันติ ชูดิษฐา, 2530)

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับในแหล่งท่องเที่ยวใดๆ จะมีการกำหนดกลวิธีต่างๆ เพื่อใช้รักษาระดับขีดความสามารถในการรองรับ ดังนั้นแนวคิดของขีดความสามารถในการรองรับ จึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ สำหรับเสริมสร้างมาตรฐานและขอบเขตของการท่องเที่ยว ซึ่งจะมีผลต่อการเอาใจใส่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้มีน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

ขีดความสามารถในการรองรับ สามารถเปลี่ยนแปลงหรือมีความแตกต่างกันไปตามชนิดของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม เวลา และสถานที่ นอกจากนี้แล้วขีดความสามารถในการรองรับยังแตกต่างกันตามเกณฑ์และปัจจัยที่นำมาพิจารณา เช่น ขนาดพื้นที่ ความต้องการใช้น้ำ การปล่อยของเสีย การดำรงรักษาทัศนียภาพ ตลอดจนขีดความพอใจของนักท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังรวมถึงความสามารถหรือโอกาสในการจัดการ (เช่น นโยบาย การบริหาร เทคโนโลยีงบประมาณ) ในการควบคุมป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นการศึกษาเพื่อกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ จะต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องก่อนตัดสินใจเลือกระดับขีดความสามารถในการรองรับที่ดีและเหมาะสมที่สุดภายใต้ระบบการจัดการระดับต่างๆแล้ว ในขั้นสุดท้ายการตัดสินใจเลือกขีดความสามารถในการรองรับจะต้องคำนึงความเกี่ยวข้องของปัจจัยต่างๆ และเลือกสรรข้อกำหนดที่มีประสิทธิภาพเข้าช่วย

ลักษณะของขีดความสามารถในการรองรับ

ลักษณะของขีดความสามารถในการรองรับ แบ่งเป็น 4 ลักษณะ (Pearce and Kirk, 1986) คือ

1. ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ (Physical Carrying Capacity) หมายถึง ระดับนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงระดับความอึดตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการการท่องเที่ยวในพื้นที่
2. ขีดความสามารถในการรองรับทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Carrying Capacity) หมายถึง ระดับของนักท่องเที่ยวที่สูงที่สุดที่จะไม่ทำให้ระบบสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศด้อยค่าลง ซึ่งได้แก่ ระบบนิเวศวิทยา คุณภาพน้ำ น้ำทะเล อากาศ รวมไปถึงการทิ้งและการกำจัดขยะมูลฝอย
3. ขีดความสามารถในการรองรับทางสังคม (Social Carrying Capacity) หมายถึง ระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุด ที่จะไม่ทำให้ความสนุกสนานและความประทับใจของนักท่องเที่ยวจางหายไป เมื่อมีการขยายตัวของการท่องเที่ยว ทั้งนี้รวมถึงระดับสูงสุดที่จะไม่ทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อประชาชนในชุมชนท้องถิ่นจนทำให้เกิดความไม่พอใจของประชาชน

4. ชีตความสามารถในการรองรับทางเศรษฐกิจ (Economic Carrying Capacity) หมายถึง ระดับการพัฒนาที่ระบบเศรษฐกิจดำเนินต่อไปได้อย่างเหมาะสม โดยไม่เกิดปัญหาความขัดแย้ง ในหมู่สมาชิกในสังคม และไม่กระทบต่อการลงทุน และการดำรงชีพของประชากร

6. ความหมายของการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความสามารถของประชาชนในชุมชนในการต้อนรับ และให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมอย่างมี คุณภาพ 9 ประการ คือ

1. มีความพร้อม หมายถึง ชุมชนต้องมีความพร้อมทุกเวลาในการต้อนรับและให้บริการ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างเต็มใจ ทั้งได้เตรียมตัวที่จะให้การต้อนรับและให้บริการอยู่เสมอ
2. มีการเข้าถึงได้ หมายถึง ชุมชนต้องเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถให้นักท่องเที่ยวยังชุมชน ได้อย่างสะดวกสบาย
3. มีความสามารถ หมายถึง ชุมชนต้องมีทักษะและความรู้ในการต้อนรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างประทับใจ
4. มีความไว้ใจได้ หมายถึง ชุมชนต้องมีการต้อนรับและให้บริการนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างคงเส้นคงวาและไว้ใจได้
5. มีความเชื่อถือได้ หมายถึง ชุมชนต้องมีความซื่อสัตย์ และเชื่อถือได้ในการต้อนรับและให้บริการนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
6. มีความปลอดภัย หมายถึงชุมชนต้องให้ความสำคัญปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
7. มีความเข้าใจ หมายถึง ชุมชนต้องมีความเข้าใจถึงความต้องการและความคาดหวังของ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
8. มีอัธยาศัย หมายถึง ชุมชนต้องมีความสุภาพ อ่อนน้อม เป็นมิตร และเข้าใจถึงความรู้สึก ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
9. มีการสร้างสัมพันธภาพ หมายถึง มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารด้วยภาษาที่นักท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์เข้าใจ เพื่อสร้างสัมพันธภาพและรับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

7. ความหมายของการพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดจากประชาชนภายในชุมชนร่วมกับหน่วยงานอื่นในการปรึกษาหารือ และตัดสินใจเกี่ยวกับการ

ต้อนรับ และให้บริการนักท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างพึงพอใจ ซึ่งความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 3 ระดับ คือ

1. การตอบสนองความต้องการพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ประการ ได้แก่
 - 1.1 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการ 9 ประการของนักท่องเที่ยว
 - 1.2 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการหลักของนักท่องเที่ยว
 - 1.3 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีราคาเหมาะสมกับคุณภาพ
 - 1.4 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดี
2. การคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 3 ประการ
 - 2.1 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวตามคุณภาพที่คาดหวัง
 - 2.2 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวตามเวลาที่คาดหวัง
 - 2.3 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวตามวิถีทางที่คาดหวัง
3. การตอบสนองมากเกินไปที่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะคาดถึง 3 ประการ
 - 3.1 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับบริการพิเศษเกินกว่าที่จะคาดถึง
 - 3.2 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับของที่ระลึกเกินกว่าที่จะคาดถึง
 - 3.3 การตอบสนองให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกินกว่าที่จะคาดถึง

8. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัด 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอมวกเหล็ก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสระบุรี อำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา อำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอประจันตคาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอปากพลี อำเภอบ้านนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทย ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2505 และได้รับสมญานามว่าเป็น "อุทยานมรดกของ

กลุ่มประเทศอาเซียน" อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีเนื้อที่ปกคลุม 2,168 ตารางกิโลเมตร และเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทับลาน ปางสีดา ดาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ได้รับการประกาศให้เป็น "มรดกโลกทางธรรมชาติ" จากองค์การยูเนสโก ภายใต้ชื่อกลุ่ม "ดงพญาเย็น-เขาใหญ่" มรดกโลก ป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เป็นมรดกโลกแหล่งที่ 5 ของไทย และเป็นอันดับที่ 2 ของมรดกทางธรรมชาติไทย ได้รับการลงทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อวันที่ 10-17 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ณ กรุงเดอเบน ประเทศแอฟริกาใต้ และยูเนสโกได้เสนอข้อเสนอแนะตามมาอีก 7 ข้อ หลังจากได้ลงทะเบียนให้เป็นมรดกโลก ดังนี้

1. ให้มีการจัดระบบการจัดการผืนป่าทั้งหมดแบบบูรณาการ ไม่ใช่แยกจัดแบบต่างคนต่างดูแลเหมือนเช่นที่ผ่านมา
2. รัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรบุคคล เพื่อการบริหารจัดการผืนป่าอย่างเต็มที่
3. ดูแลนโยบายและการปฏิบัติให้สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน
4. ต้องให้การส่งเสริมการสำรวจ และวิจัยสถานภาพของป่า และสัตว์ป่าอย่างจริงจัง
5. จะต้องหาหนทางเชื่อมผืนป่าต่างๆเข้าด้วยกัน โดยการเชื่อมต่อกับป่าอนุรักษ์ในกัมพูชา
6. ต้องหาทางแก้ปัญหาถนนที่ตัดแยกผืนป่าออกจากกัน โดยจะต้องศึกษา และหามาตรการให้ผืนป่าเชื่อมต่อกันภายในปี พ.ศ. 2550
7. ดำเนินกิจกรรมที่เสริมสร้างความร่วมมือจากชาวบ้าน และชุมชนในการอนุรักษ์ผืนป่า เพื่อเป็นหลักประกันในสถานภาพมรดกโลก

ลักษณะทั่วไปของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาพนมดงรัก ระหว่างเส้นละติจูด $14^{\circ} 05'$ ถึง $14^{\circ} 15'$ เหนือ และเส้นลองจิจูดที่ $101^{\circ} 05'$ ถึง $101^{\circ} 50'$ ตะวันออก เป็นยอดเขาที่สูงที่สุด 1,351 เมตร เขาแหลมสูง 1,326 เมตร เขาเขียวสูง 1,292 เมตร เขาสามยอดสูง 1,142 เมตร เขาฟ้าผ่าสูง 1,078 เมตร เขากำแพงสูง 875 เมตร เขาสมอปูนสูง 805 เมตร และเขาแก้วสูง 802 เมตร ซึ่งวัดความสูงจากระดับน้ำทะเลเป็นเกณฑ์ และยังประกอบด้วยทุ่งกว้างสลับกับป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ด้านทิศเหนือและตะวันออกพื้นที่จะลาดลง ทางทิศใต้และตะวันตกเป็นที่สูงชันไปเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญถึง 5 สาย ได้แก่ แม่น้ำปราจีนบุรีและแม่น้ำนครนายก อยู่ในพื้นที่ทางทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเกษตรกรรม และระบบทางเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคนี้ แม่น้ำทั้ง 2 สายนี้ มาบรรจบกันที่จังหวัดฉะเชิงเทรา กลายเป็นแม่น้ำบางปะกงแล้วไหลลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำลำตะคองและแม่น้ำพระเพลิง อยู่

ในพื้นที่ทางทิศเหนือ ไหลไปหล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรกรรมของที่ราบสูงโคราช ไปบรรจบกับแม่น้ำมูลซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญของภาคอีสานตอนล่าง ไหลลงสู่มแม่น้ำโขง ห้วยมวกเหล็ก อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ มีปริมาณน้ำไหลตลอดทั้งปีและให้ประโยชน์ทางการเกษตร โดยเฉพาะการปศุสัตว์ของภูมิภาคนี้ ไหลลงสู่มแม่น้ำป่าสัก ที่อำเภอมวกเหล็ก

ลักษณะภูมิอากาศ

ด้วยสภาพป่าที่รกทึบและได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม ทำให้เกิดฝนตกชุกตามฤดูกาล อากาศไม่ร้อนจัดและหนาวจัดจนเกินไป จัดอยู่ในประเภทเย็นสบายตลอดทั้งปี เหมาะแก่การเดินทางท่องเที่ยวและประกอบกิจกรรมนันทนาการชนิดต่างๆ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 23 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน แม้ว่าอากาศจะร้อนอบอ้าวกว่าในที่อื่น แต่ที่เขาสงบเขาใหญ่อากาศเย็นสบายเหมาะแก่การพักผ่อน เล่นน้ำในลำธารและนำอาหารไปรับประทาน ไม้ป่ามีดอกหลากสีบานสะพรั่งบ้างออกผลตามฤดูกาล

ฤดูฝน เป็นช่วงหนึ่งของปีที่สภาพบนเขาใหญ่ชุ่มฉ่ำ ป่าไม้ทุ่งหญ้าเขียวจืดสวย น้ำตกทุกแห่งไหลแรงส่งเสียงดังก้องป่าให้ชีวิตชีวาแก่ผู้ไปเยือน แม้การเดินทางจะลำบากกว่าปกติแต่จำนวนนักท่องเที่ยวก็ไม่ลดน้อยลงเลย

ฤดูหนาว ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นฤดูที่นิยมไปเขาใหญ่มากที่สุด ท้องฟ้าสีครามแจ่มใสตัดกับสีเขียวของป่าไม้ พยับหมอกที่ลอยเอื่อยไปตามทิวเขา ดวงอาทิตย์กลมโตอยู่เบื้องหน้าไกลโพ้น อากาศหนาวเย็นในเวลากลางคืน แต่รุ่งเช้าของวันใหม่จะพบกับธรรมชาติที่สวยงามแตกต่างไปจากเมื่อก่อนอีกแบบหนึ่ง

การแบ่งเขตการจัดการพื้นที่

ภายในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีการแบ่งเขตในการจัดการพื้นที่ออกเป็นเขตต่างๆ ทั้งหมด 6 เขต โดยแบ่งตามสภาพแวดล้อมและการใช้ประโยชน์เป็นเกณฑ์ดังนี้

1. เขตบริการ เป็นบริเวณที่มีสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่างๆ เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งประเภทไปเช้าเย็นกลับ และประเภทค้างแรม พื้นที่ประมาณ 39 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 1.8 ของเนื้อที่อุทยาน โดยจะมีสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกกระจายอยู่เป็นกลุ่มๆ เช่น อาคารที่ทำการอุทยาน โรงประชุม ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านค้าร้านอาหาร สถานพยาบาลสนาม บ้านพักเจ้าหน้าที่ ลายจอดรถ กลุ่มที่พักแรม สาธารณูปโภค และส่วนประกอบอื่นๆ ที่จำเป็นในการบริหารและบริการแก่นักท่องเที่ยว

2. เขตท่องเที่ยวและนันทนาการ เป็นบริเวณที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ในเขตนี้มีพื้นที่ประมาณ 260 ตารางกิโลเมตร หรือ ร้อยละ 12 ของเนื้อที่อุทยาน ซึ่งเป็นบริเวณที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม มีจุดเด่นและสิ่งที่น่าสนใจหลายประการ โดยจะอยู่บริเวณสองข้างถนนสายหลักที่ตัดผ่านอุทยานออกไป ประมาณ 1 กิโลเมตร มีการเข้าถึงที่สะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น เท่านั้น เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม เช่น อุปกรณ์การสื่อสารความหมายธรรมชาติ บริเวณที่กางเต็นท์ ถนนหรือทางเดินเท้า และที่จอดรถ เป็นต้น

3. เขตหวงห้าม เขตนี้ครอบคลุมพื้นที่ธรรมชาติ มีความระบอบหรือพื้นที่ที่มีความสำคัญในทางสิ่งแวดล้อม หากได้รับความกระทบกระเทือนจากกิจกรรมของมนุษย์ระบบนิเวศก็จะสูญเสียความสมดุลไป ยกที่จะคืนสู่สภาพปกติได้ พื้นที่หวงห้ามที่สำคัญ ได้แก่ หนองจิง หนองผักชี โป่งสัตว์ต่างๆ ทุ่งหญ้าบางแห่ง และสังคมพืชชนิดพิเศษบริเวณเขาเขี้ยว คิดเป็นเนื้อที่รวมกันประมาณ 45 ตารางกิโลเมตร หรือ ร้อยละ 2.1 ของพื้นที่อุทยาน พื้นที่เขตหวงห้ามนี้ไม่เปิดให้มีการใช้ประโยชน์ด้านอื่น

4. เขตการใช้พื้นที่เพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ เป็นพื้นที่ส่วนราชการอื่น และรัฐวิสาหกิจ เข้าไปใช้ประโยชน์ตามข้อตกลงพิเศษ ได้แก่ สถานีเรดาร์เขาเขี้ยว พัสคูลทางหลวงของกรมทางหลวง ดำเนินตรวจทางหลวงกรมตำรวจ และสถานีสื่อสารของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต รวมเป็นเนื้อที่ประมาณ 25 ตารางกิโลเมตร หรือ ร้อยละ 1.2 ของพื้นที่อุทยาน

5. เขตฟื้นฟูสภาพ เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติบริเวณที่ถูกราษฎรบุกรุกโค่นและทำลายป่าไม้ตั้งแต่มีการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นต้นมา ส่วนใหญ่อยู่บริเวณแนวเขตของอุทยาน ยกเว้นทุ่งหญ้าเก่าซึ่งต้องการคงไว้ให้เป็นอาหารของสัตว์ป่า คิดเป็นเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 92 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ร้อยละ 4.3 ของเนื้อที่อุทยาน โดยมีจุดมุ่งหมายในการกำหนดเขตนี้เพื่อฟื้นฟูสภาพให้เป็นป่าไม้เหมือนเดิม

6. เขตป่าเปลี่ยน เป็นพื้นที่ส่วนที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ และมีลักษณะแตกต่างไปจากเขตอื่นๆอย่างชัดเจน มีลักษณะเป็นธรรมชาติ ไม่มีการพัฒนาใดๆ เพราะต้องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ ให้ความรู้สึกเป็นอิสระแก่ผู้มาเยือน มีความงดงามและมีคุณค่าทางการศึกษา เขตบริเวณนี้มีพื้นที่รวมกันประมาณ 1,070 ตารางกิโลเมตร หรือ ร้อยละ 78.6 ของพื้นที่ทั้งหมด การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกควรคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยและความจำเป็นสำหรับการเดินทางไกล เช่น ทางเท้า ที่ตั้งเต็นท์แบบธรรมชาติ และสิ่งที่จะช่วยในการวิจัย แต่ไม่อนุญาตให้มีการพัฒนาในลักษณะอื่นๆ ในเขตนี้ (กองอุทยานแห่งชาติ, 2529)

การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

การศึกษาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เน้นถึงสภาพการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เท่านั้น พบว่ามีสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังนี้

1. พืชพรรณ ไม้และสัตว์ป่า

ด้วยสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศอันเหมาะสมส่งผิงให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นต้นกำเนิดของผืนป่าอันอุดมสมบูรณ์ เป็นศูนย์รวมของป่าหลายชนิด ได้แก่ ป่าดิบแล้ง ป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าเบญจพรรณและทุ่งหญ้า มีพันธุ์ไม้ขึ้นอยู่รวม 437 ชนิด (อวยพร แสงเทียน, 2541) มีทั้งพันธุ์ไม้เศรษฐกิจและพันธุ์ไม้หายาก

ป่าที่อุดมสมบูรณ์เหล่านี้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิดที่พบเห็นได้ง่าย เช่น ช้าง กวาง เก้ง หมู เลียงผา เม่น ชะนี กระรอก หมานใน ชะมด อีเห็น ลิง ฯลฯ และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังเป็นแหล่งศึกษาอนุกรมวิธานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง เช่น นกเงือก นกขุนทอง นกขุนแผน นกพญาไฟ นกแซงแซว นกโพระดก ไก่ฟ้า ฯลฯ โดยเฉพาะนกเงือกพบว่าอาศัยอยู่ในเขาใหญ่ถึง 4 ชนิด ได้แก่ นกกก นกเงือกกรามช้าง นกเงือกสีน้ำตาล และนกเงือก

2. น้ำตก

ในที่นี้จะกล่าวถึงน้ำตกที่มีความสำคัญกับการท่องเที่ยวเท่านั้น ได้แก่

2.1 น้ำตกเหวนรก เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่สูงและสวยงามแต่มีความอันตรายที่สุด มีทั้งหมด 3 ชั้น ในฤดูฝน น้ำตกเหวนรกมีสายน้ำที่ไหลเชี่ยวกราก น้ำกล้ว น้ำตกแห่งนี้ถือว่าเป็นอุทยานของช้างป่าหลายเชือกที่ผลัดตกลงไป ตั้งอยู่บริเวณเส้นทางเขาใหญ่-ปราจีนบุรี

2.2 น้ำตกเหวสุวัต เหวไทร เหวประทุน เป็นน้ำตกกลุ่มเดียวกันที่เกิดจากห้วยลำตะคอง ตั้งอยู่สุดถนนธนรัตน์ รถเข้าถึงได้ ในฤดูฝนจะมีน้ำมากและไหลแรง น้ำค่อนข้างเย็นจัด

2.3 น้ำตกผากล้วยไม้ เป็นน้ำตกขนาดกลาง ที่เกิดจากห้วยลำตะคองเช่นกัน มีความสูงประมาณ 10 เมตร น้ำตกผากล้วยไม้จะมีกล้วยไม้หายากขึ้นอยู่ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของน้ำตกแห่งนี้ จากน้ำตกผากล้วยไม้สามารถเดินเท้าต่อไปยังน้ำตกเหวสุวัตได้

2.4 น้ำตกคลองแก้ว เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่เกิดจากห้วยลำตะคอง ในฤดูฝนสวยงามมาก เหมาะสำหรับการเล่นน้ำ อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานประมาณ 100 เมตร

นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังมีน้ำตกอีกหลายแห่งที่มีความสวยงามในเส้นทางเดินป่าต่างๆ เช่น น้ำตกวังเหว น้ำตกตาดตาภู น้ำตกเหวอี้อ้ำ น้ำตกตะคร้อ น้ำตกส้มป่อย น้ำตกธารทิพย์ น้ำตกแก่งกฤษณา และน้ำตกผาตะแบก ฯลฯ

3.กิจกรรมการท่องเที่ยว

3.1 ส่องสัตว์ เป็นกิจกรรมที่ใช้ไฟส่องสัตว์ในเวลากลางคืนไปตามสองข้างทางหรือถนน เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมมาก

3.2 เดินป่าศึกษาธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้จัดให้มีเส้นทางเดินเพื่อศึกษาธรรมชาติ และชมสัตว์ป่าไว้หลายเส้นทาง กระจายอยู่ไปตามจุดที่น่าสนใจ เส้นทางเหล่านี้มีป้ายสื่อความหมายต่างๆ ตลอดเส้นทาง ทั้งนี้ไม่นับรวมเส้นทางเดินอิงข้าง แต่มีความเหมาะสมที่จะพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินป่าระยะสั้นหรือเส้นทางเดินป่าประเภทพักแรม (Niking trail) และเส้นทางเดินป่าประเภทท่องเที่ยว (Trekking trail) อีกด้วย

3.3 การดูนก เขาใหญ่เป็นแหล่งดูนกที่ดีที่สุดแห่งหนึ่ง เส้นทางดูนกจะอยู่บริเวณที่ทำการอุทยานฯ เส้นทางเดินป่าสองข้างทางและบริเวณสนามกอล์ฟเดิม

3.4 การขี่จักรยาน เขาใหญ่จัดทำเส้นทางขี่จักรยาน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจักรยานให้เช่า

3.5 ล่องแก่งที่แก่งหินเพิง หน่วยฯ ขย. 9 (ใสใหญ่) ในลำน้ำใสใหญ่ ท้องที่อำเภอนาดิ จังหวัดปราจีนบุรี

3.6 รอยเท้าไดโนเสาร์ พบอยู่บริเวณน้ำตกวังเหว ซึ่งอยู่ในเส้นทางเดินป่าประเภทท่องเที่ยว

4.สิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543). พบว่า มีการให้บริการทั้งประเภทพักแรมและค่ายพักแรม สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 640 คนต่อคืน (ไม่รวมบริเวณกางเต็นท์) มีทั้งหมด 28 หลัง กระจายเป็นกลุ่มๆ อาคารส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานค่อนข้างมาก เน้นความประหยัดและเรียบง่าย ภายในมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเท่านั้น และสามารถแบ่งประเภทของที่พักได้ ดังนี้

4.1 บ้านพักรับรอง เป็นที่พักสำหรับแขกของกรมป่าไม้หรือในการมาพักได้จะต้องขออนุญาตจากอธิบดีหรือผู้อำนวยการกองอุทยานแห่งชาติ ที่พักแรมลักษณะนี้มีจำนวน 12 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาพักได้ทั้งหมด 110 คนต่อคืน ที่พักแรมประเภทนี้ได้แก่ บ้านชมวิว บ้านหลังไม้ บ้านอรพิม บ้านทิวทัศน์ 1 ถึง 3 บ้านแก่งสงวน 1 และ 2 บ้านเขวชน 1 และ 2 บ้านกลางไพร และบ้านกฤษณา

4.2 บ้านบริการ เป็นที่พักซึ่งเปิดบริการให้นักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการมาพักโดยติดต่อจองล่วงหน้าและเสียค่าธรรมเนียมที่กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ หรือติดต่อกับที่ทำการอุทยานแห่งชาติโดยตรง ซึ่งมีค่าธรรมเนียมตั้งแต่ 600- 2,000 บาทต่อหลังต่อคืน โดยมีทั้งหมด 12 หลัง

และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 170 คนต่อคืน ที่พักแรมประเภทนี้ได้แก่ บ้านกองแก้ว 1 ถึง 5 บ้านชัยพฤกษ์ บ้านเลียงมัน บ้านพนาสันต์ บ้านคงคิ้ว และบ้านผากกล้วยไม้ 1 ถึง 3

4.3 ค่ายพัก เป็นที่พักแรมให้กับนักท่องเที่ยวทั่วไปแบบประหยัด หรือต้องการทำกิจกรรมกลุ่มขนาดใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมู่คณะของนักเรียนนักศึกษา โดยมีอัตราค่าธรรมเนียมประมาณ 10-20 บาทต่อคนต่อเดือน และต้องนำอุปกรณ์เครื่องนอนมาเอง มีทั้งหมด 4 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 360 คนต่อคืน ที่พักแรมประเภทนี้ ได้แก่ ค่ายพักกองแก้ว และค่ายพักเขาวงกต ซึ่งมีอาคารพักกลุ่มละ 2 หลัง

4.4 สาธารณูปโภคในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีถนนระบบสองทาง เชื่อมโยงจากเขตบริการไปยังจุดท่องเที่ยวและนันทนาการต่างๆ อย่างทั่วถึง ความยาวรวมกันมากกว่า 80 กิโลเมตร มีไฟฟ้าตลอด 24 ชั่วโมง แม่น้ำที่ใช้เพื่ออุปโภคและบริโภคจะมีคุณภาพเหมาะสมแต่ปริมาณมักไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวันหยุดราชการและในฤดูกาลท่องเที่ยว

4.5 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อยู่ใกล้กับที่ทำการอุทยานแห่งชาติฯ แม้มีแห่งเดียวแต่ก็มีขนาดใหญ่พอที่จะรับนักท่องเที่ยวครั้งหนึ่งๆ ได้ประมาณ 150 คน และในบริเวณที่ติดกันก็มีโรงประชุม ซึ่งสามารถบรรจุคนได้ถึง 1,500 คน ใช้สำหรับเป็นที่ประชุม บรรยาย และฉายสไลด์

4.6 ร้านอาหาร อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จัดสถานที่จำหน่ายอาหารบริการแก่นักท่องเที่ยว 4 แห่ง ได้แก่ บริเวณที่ทำการ จำนวน 8 ร้าน บริเวณลานจอดรถน้ำตกเหวสุวัต จำนวน 4 ร้าน บริเวณสถานที่กางเต็นท์ผากกล้วยไม้ จำนวน 2 ร้าน และบริเวณลานจอดรถน้ำตกเหวนรก จำนวน 4 ร้าน

4.7 ห้องปฐมพยาบาล มีห้องพยาบาลสำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว 1 แห่ง ตั้งอยู่ ณ ที่ทำการอุทยานฯ

4.8 ห้องสมุด อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จัดห้องสมุดสำหรับผู้ที่เข้ามาศึกษา ค้นคว้า วิจัย และผู้ที่สนใจทั่วไป จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่บริเวณที่ทำการอุทยานฯ

4.9 ห้องสุขา จัดไว้ทั่วไปบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและสถานที่ราชการ ได้แก่ บริเวณโรงประชุม ลานจอดรถ โรงอาหาร น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกเหวนรก สถานที่กางเต็นท์ผากกล้วยไม้

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

พันทิพา โฉมประดิษฐ์ (2530) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ใช้วิจัยเชิงสำรวจโดยสำรวจโดยสำรวจนักท่องเที่ยวทั้งที่พักแรมและไม่พักแรม มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 385 คน โดยใช้

สถิติคำร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสถานที่ตามธรรมชาติ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง ส่วนด้านอื่นๆ เช่นการบริการของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับต่ำ อาคารสถานที่พักอาศัย ทั้งชนิดค้างแรมและพักผ่อนในเวลากลางวัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และบางข้อรายการอยู่ในระดับต่ำ เช่น ความสะอาดของอาคารสถานที่ ห้องน้ำสุขา ระบบสาธารณูปโภค ส่วนอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเหตุผลที่เลือกมาท่องเที่ยว คือ ความประทับใจธรรมชาติ ความท้าทายและคำบอกเล่าของผู้ที่เคยมาก่อน สำหรับประเภทกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง พบว่า กิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุด 3 อันดับ คือ เดินป่า ถ่ายรูปเข้าค่ายพักแรม รองลงมา คือ การละเล่น กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้เช่น ปีนป่ายหน้าผา การเล่นน้ำในห้วย หรือ น้ำตก การชมทิวทัศน์

สลักฤทัย เตียวตระกูล (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว : ศึกษากรณีนักท่องเที่ยวเมืองพัทยา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาหาดเมืองพัทยาทั้งเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยมีอายุเฉลี่ย 28.5 ปี มีสถานภาพเป็นโสด มีการศึกษาดำรงระดับปริญญาตรี มีอาชีพประกอบธุรกิจการค้า มีรายได้สูงกว่า 8,500 บาทขึ้นไป ส่วนมากมาจากจังหวัดอื่นๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณหาดเมืองพัทยา ส่วนสภาพแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ ได้แก่ ความสะอาดของหาดทราย ความสะอาดของน้ำทะเล ความสะดวกสบายของที่จอดรถ ความสะดวกสบายของห้องน้ำและห้องอาบน้ำจืด ความสะอาดของห้องน้ำและห้องอาบน้ำจืด ปริมาณถังขยะ จำนวนแผ่นป้ายสื่อความหมาย และการปลูกสร้างอาคารเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความพึงพอใจ ในเรื่องความกว้างของชายหาดและความเหมาะสมของแสงแดด สิ่งที่ไม่พึงพอใจ ในเรื่องความขรุขระเอียงคดของทราย ความสะอาดของชายหาด ความสะอาดของน้ำทะเลและความตื้น-ลึกของน้ำทะเล ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวมากซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีอายุมาก ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ที่อยู่อาศัย และประสบการณ์การเที่ยวชายทะเลต่างๆ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริเวณหาดเมืองพัทยาดังกัน

เยาวรี เจริญสวัสดิ์ (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อนันทนาการ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลาง ร้อยละ 63.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อายุ และความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีความคาดหวังปานกลางและต่ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อ

สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.9 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยกลุ่มที่มีความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจในระดับสูงมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีความคาดหวังปานกลางและต่ำ

เสาวนีย์ กันทะแสน(2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวกทุกๆกรณีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ และภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รัตนา จันทโย(2546) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่วังก์และอุทยานแห่งชาติประวัติศาสตร์กำแพงเพชร โดยศึกษา นักท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทั้งสองแห่งแห่งละ 204 คน ผลวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่ไปท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแม่วังก์ คือ การสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ส่วนแรงจูงใจที่ไปเที่ยวอุทยานแห่งชาติประวัติศาสตร์กำแพงเพชร คือ ความต้องการเรียนรู้ศึกษาศิลปะหรือวัฒนธรรมและการพักผ่อนกับเพื่อนและครอบครัวและพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่ง โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุดของอุทยานแห่งชาติแม่วังก์ คือ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร คือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ

สันติ สุขเย็น (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มารับบริการขององค์การอุทยานแห่งชาติหาดวนกรในด้านต่างๆ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งที่จัดไว้บริการ ทำการสำรวจความรู้สึกโดยใช้แบบสอบถาม ตามกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 280

คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาจากค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริการของเจ้าหน้าที่ เครื่องอำนวยความสะดวก อาคาร สถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง และการดูแลรักษาความสะอาด อยู่ในระดับน้อย สำหรับกิจกรรม นันทนาการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในส่วนรวม และเมื่อจัดลำดับความชอบกิจกรรม 5 อันดับ พบดังนี้ อันดับหนึ่ง กีฬาชายหาด อันดับสอง เล่นน้ำชายหาด อันดับสาม ดำน้ำดูสัตว์ทะเล ใต้น้ำ เช่น ปะการัง กะละปังกา ดอกไม้ทะเล และปลาสวยงาม อันดับสี่ กิจกรรมแคมป์ (Camping) อันดับห้า สักรวจป่าชายทะเล

อโนทัย อนันตชัยมนตรี (2547) ได้ทำการวิจัยศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ กลุ่มที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทั้งโดยรวมและจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษาและลักษณะการมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบด้านบริหารจัดการ โดยทั่วไปอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ฉัตรชัย ลิ้มพรจิตรวิไล (2548) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ของตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน คือ 1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน 3. เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผลวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวชายหาดบางแสนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-46 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ต่อเดือน 5,000-15,000 บาท ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้นบริเวณชายหาดบางแสนและการสาธารณูปโภคและด้านสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเกี่ยวกับการจัดบริการเพื่อการท่องเที่ยว ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติโดยทั่วไปมีความพึงพอใจในระดับมาก

ศิริพร ศรสัมพันธ์ (2548) ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครนครปฐม โดยศึกษาความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลนครนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลนครนครปฐมจำนวน 100 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ส่วนประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐมที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับความรู้ความเข้าใจ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐมที่มี ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครนครปฐมต่างกัน มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไข ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

ยุงและฟลาวเวอร์ (Young and Flowers, 1978: อ้างถึงใน ชูลิพร ไกรเวียง, 2531) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวสาธารณะของป่าในเมืองคุก (Cook County Forest Preserve District) ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 630 คน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของความพึงพอใจ การวิจัยครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาและป้องกันผลกระทบอันเกิดจากการท่องเที่ยว ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละพบว่า นักท่องเที่ยวพอใจต่อพื้นที่และลักษณะของป่าไม้ตามธรรมชาติเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 80 สถานะภาพโดยทั่วไปตามธรรมชาติเป็นอันดับสอง ร้อยละ 65 สำหรับด้านอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก สถานที่พัก และการบริการอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็น 50, 55 และ 53 ตามลำดับ

อเดย์ และแอนเดอร์ริชสัน (Aday & Anderson, 1978 : อ้างถึงใน สมจิตร กาหาวงศ์, 2541) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มาท่องเที่ยวในสวนสาธารณะในมลรัฐ แคริฟอร์เนีย

ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,240 คน โดยทำการสำรวจเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพภูมิอากาศ และการจัดการโดยทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดการทั่วไป และด้านภูมิอากาศ สถาปัตยกรรม ส่วนด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจรองลงมา สำหรับด้านบริการบางรายการ เช่น การให้ข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือเครื่องมือในการประกอบกิจกรรมนันทนาการมีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับต่ำ

โบธา (Botha,1981) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานอุทยานและนันทนาการสำหรับ ชุมชนในแอฟริกาใต้ โดยสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในวนอุทยานในแอฟริกาใต้ โดยถามกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 440 คน พบว่า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมีปัญหาในด้านการงบประมาณ มีจำกัดในแต่ละอุทยาน และถ้าอุทยานใดมีงบประมาณน้อยก็จะส่งผลให้อุทยานแห่งนั้นมีคุณภาพ ต่ำไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวควรมีมาตรการในการแก้ไข ตามความเหมาะสม เช่น การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับปริมาณของสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีอยู่ การเพิ่มค่าธรรมเนียมต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการลงทุนของเอกชน เป็นต้น

อีไล (Ealine,1984) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ นันทนาการและสวนสาธารณะของเอกชนในนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการสำรวจ ประชาชนที่มาท่องเที่ยว จำนวน 980 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบระดับความพึงพอใจในการ บริการ การนันทนาการและสภาพสวนสาธารณะ พบว่าประชาชนที่เป็นผู้หญิงมีความพึงพอใจใน ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 68.82 ความพึงพอใจในด้านการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการอยู่ใน ระดับมากที่สุดเพศหญิงและเพศชาย ใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 50 สำหรับอาชีพส่วนใหญ่เป็นนัก ธุรกิจมีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้งด้านสภาพพื้นที่และการนันทนาการ รองลงมา ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา สำหรับความคิดเห็นทั่วไป มีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงพัฒนาในด้านผู้ ให้บริการ การรักษาความปลอดภัย และเรื่องอำนวยความสะดวกให้ทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่

เฮนเดรี และคณะ (Hendee and Others, 1984) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวทั่วไปเที่ยวในพื้นที่แถบตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา 3 แห่ง จำนวน 140 คน โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 40 เห็นด้วยกับการจ่ายค่าธรรมเนียมใน การเข้าไปท่องเที่ยวป่า เพื่อจะได้นำเงินไปใช้ในการพัฒนาเพื่อบริการ บำรุงรักษา แต่ในเรื่องการ จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนเพื่อการพัฒนา มีความเห็นด้วย น้อย มีประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น และเห็นด้วยกับการลดผลกระทบในพื้นที่ โดยวิธีการกระจาย กลุ่มนักท่องเที่ยวมากกว่า

เซบาลอส ลาสคูเรน (Celballos Lascurain, 1998) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณอ่าวรอกซ์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการบริเวณอ่าวรอกซ์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย จำนวน 240 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอัตราส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อผู้ประกอบการ คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือสุขภาพสิ่งแวดล้อม ระดับการศึกษา และการให้คุณค่าต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพักรแรมหรือไม่พักรแรม ซึ่งมีจำนวน 1,251,259 คน จากรายงานสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2548- 30 กันยายน 2549 (ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549.ออนไลน์)

2. คนในท้องถิ่น ที่มีบ้านอยู่ใน ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาโดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากตำบลบริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อทำการสัมภาษณ์คนในท้องถิ่น ดังนี้

2.1 เป็นตำบลที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก

2.2 เป็นตำบลที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว พิจารณาจาก จำนวนสถานที่พักที่เพียงพอและอยู่ในเส้นทางคมนาคมหลัก

2.3 เป็นตำบลที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่าง

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (1967) ซึ่งเป็นสูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Finite Population)

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น} \quad n &= \frac{1,251,259}{1 + 1,251,259(0.05)^2} \\ &= 399.8721 \approx 400 \end{aligned}$$

ฉะนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 400 คน ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. คนในท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในตำบลหมูสี เช่น เทศบาลตำบลหมูสี

2.2 เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญในเส้นทางต่างๆในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลหมูสี เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ที่ทำอาชีพรับจ้างต่างๆอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว

2.3 เป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงมีการได้รับผลเสียหรือผลประโยชน์จากการมาเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว เช่น ผู้ประกอบการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งหมด 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามสำหรับรวบรวมข้อมูลของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวโดยประกอบด้วยลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด (Close End) และปลายเปิด (Open End) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวลักษณะของคำถามแบบมาตรวัดการรับรู้ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนที่ใช้สำหรับการประเมินดังนี้

ระดับการรับรู้มากที่สุด	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับการรับรู้มาก	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับการรับรู้น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับการรับรู้น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านต่างๆ

2. แบบสัมภาษณ์ สำหรับรวบรวมข้อมูลของคนในท้องถิ่น เกี่ยวกับความพร้อมของชุมชนในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพร้อมของชุมชนในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ขั้นตอนการสร้าง และหาคคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างเครื่องมือ และหาคคุณภาพดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับรวบรวมข้อมูลของนักท่องเที่ยว มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรองรับ เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระ และความคิดรวบยอดที่สำคัญ ที่จะนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ

1.2 ทำการร่างแบบสอบถามโดยให้เนื้อหาครอบคลุมถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข และปรับปรุงให้เหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถาม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ว่าตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา พร้อมทั้งลงความเห็นโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อความนั้น สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา
ให้คะแนน	0	เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา
ให้คะแนน	-1	เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา

1.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อถือได้ เท่ากับ .97

2. แบบสัมภาษณ์สำหรับรวบรวมข้อมูลของคนในท้องถิ่น มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรองรับ เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระ ที่จะนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ

2.2 ทำการร่างแบบสัมภาษณ์โดยให้เนื้อหาครอบคลุมถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข และปรับปรุงให้เหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัย และนำแบบสัมภาษณ์ไปขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

ขั้นตอนการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว เป็นวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากคนในท้องถิ่น เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 4 แห่ง คือ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ บริเวณจุดกางเต็นท์ผากล้วยไม้ จุดกางเต็นท์ลำตะคองและบริเวณน้ำตกเหวสุวัต

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนในท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการสัมภาษณ์คนในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในตำบลหมูสี รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 40 คน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แห่ง คือ บริเวณที่ทำการเทศบาลตำบลหมูสี และบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในตำบลหมูสี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วนำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ หลังจากนั้นจึงจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยว

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ คือ การแจกแจงความถี่ และการหาร้อยละ (%) แล้วนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านต่างๆ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ แล้วนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์การแปลความหมายของเฉลี่ยการรับรู้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2532)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.26 – 4.00 หมายความว่า มีระดับการรับรู้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.25 หมายความว่า มีระดับการรับรู้มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.76 – 2.50 หมายความว่า มีระดับการรับรู้น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.75 หมายความว่า มีระดับการรับรู้ที่น้อยที่สุด

1.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยทดสอบค่า “ที” (t-test) ในการเปรียบเทียบ จำแนกตามเพศ และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในการเปรียบเทียบจำแนกตามอายุ อาชีพ ซึ่งเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของคูกี (Tukey)

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์คนในท้องถิ่น ผู้วิจัยนำข้อมูลทั่วไปของคนในท้องถิ่นและข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยการแจกแจงความถี่และหาร้อยละ (%) แล้วนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ แล้วได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตอนที่ 2 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 5 การรับรู้ของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 1

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป (N=400)

ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน(N)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	238	59.5
หญิง	162	40.5
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	62	15.5
20 - 30 ปี	135	33.8
31 - 40 ปี	116	29.0
41 - 50 ปี	54	13.5
51 - 60 ปี	31	7.8
60 ปีขึ้นไป	2	.5
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	20	5.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	51	12.8
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	67	16.8
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	52	13.0
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	170	42.5
สูงกว่าปริญญาตรี	40	10.0
4. อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	86	21.5
รับราชการ	52	13.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	3.0
ธุรกิจส่วนตัว	86	21.5
พนักงานบริษัท / ลูกจ้าง	136	34.0

ตารางที่ 1 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะทั่วไป (N=400)

ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน(N)	ร้อยละ
เกษตรกร	8	2.0
อื่นๆ	20	5.0
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5000 บาท	66	16.5
5000 - 10000 บาท	88	22.0
10001 - 15000 บาท	53	13.3
15001 - 20000 บาท	41	10.3
20001 - 25000 บาท	26	6.5
25001 - 30000 บาท	34	8.5
30001 - 35000 บาท	26	6.5
มากกว่า 35000 ขึ้นไป	66	16.5
6. ท่านเคยมาเที่ยวอุทยานเขาใหญ่หรือไม่		
เคย	311	77.8
ไม่เคย	89	22.3
7. ลักษณะการมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ของท่าน		
พักแรม	319	79.8
ไม่พักแรม	81	20.3

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง รายได้ต่อเดือน 5000-10000 บาท เคยมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และมีการพักแรม

ตอนที่ 2 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว โดยภาพรวม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ด้านสถานที่	2.83	.37	มาก
2. ด้านบุคลากร	2.78	.49	มาก
3. ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	2.68	.44	มาก
4. ด้านกิจกรรม	2.93	.41	มาก
5. ด้านการบริหารการจัดการ	2.73	.46	มาก
6. ด้านเศรษฐกิจ	2.62	.55	มาก
7. ด้านสิ่งแวดล้อม	2.98	.45	มาก
โดยภาพรวม	2.81	.36	มาก

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม และจำแนกตามด้านอยู่ในระดับมาก โดยความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
ในด้านสถานที่

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
ด้านสถานที่							
1. บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีการตกแต่งสวยงามและมีบรรยากาศที่ดี	2.94	.59	2.98	.59	2.89	.59	มาก
2. บริเวณน้ำตกมีความสวยงาม	3.04	.54	3.08	.54	2.99	.53	มาก
3. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ บริเวณจุดกางเต็นท์มีความสวยงาม สามารถชมทิวทัศน์ได้เป็นบริเวณกว้าง	3.00	.62	3.01	.65	2.97	.58	มาก
4. สถานที่สำหรับทำกิจกรรม ของนักท่องเที่ยวมีความสวยงาม น่าสนใจ	2.83	.59	2.85	.59	2.80	.58	มาก
5. บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีความสะอาดเรียบร้อย	3.01	.56	3.04	.57	2.98	.57	มาก
6. บริเวณน้ำตกมีความสะอาด	3.00	.55	3.05	.56	2.98	.52	มาก
7. บริเวณจุดกางเต็นท์มีความ สะอาด	2.98	.54	2.97	.58	3.00	.47	มาก
8. บริเวณที่จัดให้สำหรับ นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมมีความสะอาด	2.92	.53	2.94	.56	2.89	.48	มาก
9. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมี จำนวนเพียงพอในการรองรับ นักท่องเที่ยว	2.76	.67	2.73	.70	2.80	.63	มาก
10. จำนวนน้ำตกบริเวณต่างๆมี เพียงพอไม่ก่อให้เกิดความแออัดของ นักท่องเที่ยว ณ จุดใดจุดหนึ่ง	2.77	.64	2.77	.64	2.75	.61	มาก
11. จำนวนของจุดกางเต็นท์มี เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	2.72	.70	2.69	.71	2.76	.69	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับ
 นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของ
 นักท่องเที่ยวในด้านสถานที่

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
12. บริเวณสถานที่สำหรับทำกิจกรรม ของนักท่องเที่ยวมีจำนวนที่เพียงพอ	2.75	.59	2.76	.59	2.72	.59	มาก
13. บริเวณศูนย์บริการ นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สิน	2.94	.56	2.95	.55	2.91	.57	มาก
14. บริเวณน้ำตกมีความปลอดภัย ต่อชีวิตและทรัพย์สิน	2.72	.62	2.77	.61	2.64	.63	มาก
15. บริเวณน้ำตกมีขนาดกว้างและ ใหญ่พอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว	2.76	.56	2.79	.56	2.72	.57	มาก
16. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมี ขนาดเพียงพอสำหรับการรองรับ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการได้ครั้ง ละหลายๆ	2.70	.66	2.75	.66	2.64	.65	มาก
17. บริเวณที่จัดให้สำหรับทำ กิจกรรมของนักท่องเที่ยวมีความ ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน	2.79	.55	2.82	.58	2.76	.52	มาก
18. ขนาดของบริเวณจุดกางเต็นท์ เพียงพอต่อการพักผ่อนของ นักท่องเที่ยว	2.71	.65	2.71	.70	2.70	.57	มาก
19. บริเวณสำหรับทำกิจกรรมของ นักท่องเที่ยวมีขนาดกว้างขวางไม่แออัด	2.74	.60	2.74	.60	2.72	.59	มาก
20. จุดให้บริการนักท่องเที่ยวมี การกระจายอย่างทั่วถึงเพียงพอต่อการ รองรับนักท่องเที่ยว	2.73	.63	2.75	.65	2.71	.60	มาก
รวม	2.83	.37	2.85	.38	2.81	.34	มาก

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านสถานที่ ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยบริเวณน้ำตกมีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
ในด้านบุคลากร

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
ด้านบุคลากร							
1. เจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพเรียบร้อย	2.98	.58	3.00	.61	2.94	.53	มาก
2. เจ้าหน้าที่ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี	2.98	.62	2.98	.63	2.96	.59	มาก
3. เจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนเพียงพอต่อ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ	2.57	.68	2.58	.73	2.55	.61	มาก
4. เจ้าหน้าที่ที่มีการดูแลรักษา ความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว อย่างทั่วถึง	2.59	.72	2.60	.75	2.56	.66	มาก
5. เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้น ในการทำงาน	2.74	.67	2.79	.72	2.67	.57	มาก
6. เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และ ความสามารถในการดำเนินกิจกรรม ต่างๆให้กับนักท่องเที่ยว	2.87	.65	2.89	.69	2.84	.59	มาก
7. เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อม สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว	2.78	.62	2.79	.63	2.76	.59	มาก
8. เจ้าหน้าที่ที่มีการต้อนรับและ ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้ บริการด้วยความยินดี	2.80	.62	2.81	.62	2.79	.62	มาก
รวม	2.78	.49	2.80	.51	2.75	.45	มาก

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับ
นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านบุคลากร ในภาพรวมและ
รายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพเรียบร้อยกับเจ้าหน้าที่ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีมีค่าเฉลี่ย
การรับรู้สูงสุด

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
ด้านอุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก							
1. อุปกรณ์รักษาความปลอดภัย ที่ใช้มีคุณภาพมาตรฐานที่ดี	2.68	.63	2.74	.65	2.59	.59	มาก
2. อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมการ เดินป่ามีความพร้อมและมาตรฐาน ที่สูง	2.73	.64	2.77	.64	2.66	.65	มาก
3. อุปกรณ์การพักผ่อนมีจำนวน เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการ ใช้บริการ	2.75	.59	2.77	.63	2.72	.54	มาก
4. อุปกรณ์การพักผ่อนยังคง สภาพดี ไม่ชำรุดเสียหาย	2.71	.61	2.69	.66	2.72	.53	มาก
5. เต็นท์สำหรับให้บริการมี คุณภาพมาตรฐานที่ดี	2.75	.60	2.75	.62	2.75	.57	มาก
6. เต็นท์สำหรับให้บริการมี ความสะอาด	2.67	.64	2.67	.68	2.66	.58	มาก
7. จำนวน เต็นท์ สำหรับ ให้บริการเพียงพอต่อความต้องการ ของนักท่องเที่ยว	2.81	.62	2.81	.66	2.80	.57	มาก
8. เต็นท์สำหรับให้บริการมี ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	2.80	.62	2.82	.66	2.78	.56	มาก
9. ระบบการรักษาความ ปลอดภัยบริเวณที่พักมีมาตรฐาน	2.80	.63	2.80	.67	2.79	.58	มาก
10. ที่พักมีความสะอาด	2.90	.56	2.94	.58	2.85	.53	มาก
11. จำนวนที่พักเพียงพอต่อการ ใช้บริการของนักท่องเที่ยว	2.74	.65	2.74	.71	2.73	.57	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
12. ร้านอาหารมีมาตรฐาน	2.58	.71	2.65	.72	2.47	.68	มาก
13. ร้านจำหน่ายของที่ระลึกมี รูปแบบของสินค้าที่หลากหลาย น่าสนใจ	2.52	.74	2.56	.79	2.46	.66	มาก
14. ร้านอาหาร/ร้านค้ามีความ สะอาด	2.65	.62	2.70	.62	2.57	.60	มาก
15. ร้านอาหาร/ร้านค้ามีจำนวน เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามา ใช้บริการ	2.49	.66	2.56	.69	2.39	.61	น้อย
16. ห้องน้ำ/ห้องสุขามีมาตรฐาน ที่ดี และถูกสุขลักษณะ	2.71	.71	2.77	.71	2.62	.71	มาก
17. ห้องน้ำ/ห้องสุขามีความ สะอาด	2.63	.70	2.70	.73	2.53	.65	มาก
18. ห้องน้ำ/ห้องสุขามีจำนวน เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามา ใช้บริการ	2.56	.72	2.63	.77	2.47	.63	มาก
19. มีการจัดวางที่รองรับขยะไว้ ตามจุดต่างๆอย่างทั่วถึง	2.64	.71	2.67	.76	2.60	.64	มาก
รวม	2.68	.44	2.72	.47	2.63	.39	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อร้านอาหาร/ร้านค้ามีจำนวนเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่พิกมีความสะอาดมีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
ในด้านกิจกรรม

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
ด้านกิจกรรม							
1. กิจกรรมการเดินป่ามีความ สนุกสนาน	2.92	.57	2.97	.56	2.84	.57	มาก
2. กิจกรรมการเดินป่าทำให้ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การ ท่องเที่ยวใหม่ๆ	2.98	.60	3.03	.62	2.98	.58	มาก
3. กิจกรรมการเดินป่าช่วย ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ	3.00	.60	3.00	.62	2.99	.56	มาก
4. กิจกรรมการเดินป่าช่วยสร้าง ความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ธรรมชาติ	3.08	.60	3.11	.65	3.05	.52	มาก
5. กิจกรรมการเดินป่ามีการดูแล รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว	2.94	.60	2.96	.61	2.91	.58	มาก
6. กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก มีความสนุกสนาน	2.99	.62	3.03	.63	2.93	.60	มาก
7. กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ การท่องเที่ยวใหม่	3.03	.62	3.05	.65	2.99	.58	มาก
8. กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ	2.98	.62	3.03	.66	2.91	.56	มาก
9. กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก ช่วยสร้าง ความตระหนัก ปลุก จิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.09	.61	3.16	.62	2.99	.58	มาก
10. กิจกรรมการขี่จักรยานชม ธรรมชาติมีความสนุกสนาน	2.95	.62	2.98	.64	2.91	.58	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับ
 นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของ
 นักท่องเที่ยวในด้านกิจกรรม

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
11. กิจกรรมการชี้จักรยานชม ธรรมชาติทำให้นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์การท่องเที่ยวใหม่ๆ	3.02	.64	3.05	.64	2.98	.63	มาก
12. กิจกรรมการชี้จักรยานช่วย ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ	3.02	.58	3.06	.60	2.97	.53	มาก
13. กิจกรรมการชี้จักรยานมีความ ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	2.89	.67	2.92	.68	2.85	.64	มาก
14. กิจกรรมเล่นน้ำตกมีความ สนุกสนาน	2.93	.58	2.95	.60	2.90	.54	มาก
15. กิจกรรมเล่นน้ำตกช่วย ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ	2.87	.64	2.91	.66	2.81	.60	มาก
16. กิจกรรมเล่นน้ำตกช่วยสร้าง ความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ธรรมชาติ	2.98	.54	3.00	.58	2.94	.48	มาก
17. กิจกรรมเล่นน้ำตกมีความ ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	2.82	.70	2.85	.71	2.77	.67	มาก
18. กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์มี ความสนุกสนาน	3.05	.52	3.08	.53	3.00	.49	มาก
19. กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ทำ ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ การท่องเที่ยวใหม่ๆ	3.06	.58	3.08	.58	3.03	.57	มาก
20. กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ช่วย ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ	3.00	.56	3.02	.59	2.97	.52	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับ
นักท่องเที่ยวยของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของ
นักท่องเที่ยวด้านกิจกรรม

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยวด้านกิจกรรม	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
21. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ต่างๆให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้อย่าง ทั่วถึง	2.60	.73	2.64	.77	2.52	.65	มาก
22. มีคู่มือการทำกิจกรรมแจกแก่นัก ท่องเที่ยว	2.45	.78	2.53	.79	2.33	.74	น้อย
รวม	2.93	.41	2.97	.42	2.88	.38	มาก

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านที่มีต่อความสามารถในการรองรับ
นักท่องเที่ยวยของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านกิจกรรม ในภาพรวมและ
รายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อมีคู่มือการทำกิจกรรมแจกแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย โดยข้อ
กิจกรรมการส่งสัตว์/คนูก ช่วยสร้างความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ
มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
ในด้านการบริหารจัดการ

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
ด้านการบริหารจัดการ							
1. การจัดสถานที่ที่มีความสะอาด เรียบร้อย	2.89	.59	2.94	.62	2.81	.53	มาก
2. การจัดสถานที่ที่มีความ สวยงาม	2.90	.57	2.94	.57	2.84	.56	มาก
3. การจัดสถานที่ที่มีความ ปลอดภัย	2.84	.58	2.87	.60	2.81	.56	มาก
4. ที่จอดรถมีจำนวนเพียงพอ และทั่วถึง	2.72	.70	2.73	.72	2.69	.68	มาก
5. ค่าธรรมเนียมการเข้าอุทยานฯ มีความเหมาะสม	2.84	.69	2.87	.73	2.80	.62	มาก
6. สินค้าอุปโภค/บริโภคมีราคา ยุติธรรม	2.73	.66	2.80	.70	2.63	.58	มาก
7. สินค้าอุปโภค/บริโภค สามารถหาซื้อได้อย่างสะดวกสบาย	2.57	.69	2.66	.72	2.43	.63	มาก
8. จำนวนร้านค้าที่จำหน่าย สินค้าและของที่ระลึกมีจำนวน เพียงพอ	2.54	.71	2.63	.76	2.39	.60	มาก
9. การติดต่อประสานงานกับ เจ้าหน้าที่มีความสะดวกรวดเร็ว	2.68	.66	2.71	.68	2.64	.61	มาก
10. มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	2.58	.72	2.61	.76	2.53	.65	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับ
 นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของ
 นักท่องเที่ยวในด้านการบริหารจัดการ

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
11. มีป้ายเครื่องหมายบอก เส้นทางการเดินทางไว้ชัดเจน	2.86	.64	2.88	.70	2.84	.54	มาก
รวม	2.73	.46	2.78	.50	2.67	.39	มาก

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับ
 นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านการบริหารจัดการ
 ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยการจัดการสถานที่ที่มีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยการ
 รับรู้สูงสุด

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
ในด้านเศรษฐกิจ

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
ด้านเศรษฐกิจ							
1. ประเภทสินค้าและของที่ระลึกมีความหลากหลาย	2.54	.74	2.63	.77	2.40	.68	มาก
2. จำนวนสินค้าและของที่ระลึกมีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	2.59	.70	2.71	.75	2.43	.58	มาก
3. ราคาสินค้ามีความเหมาะสมไม่มีการโก่งราคามากจนเกินไป	2.65	.69	2.70	.74	2.59	.59	มาก
4. มีการโฆษณาเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการมากขึ้น	2.56	.70	2.64	.74	2.45	.63	มาก
5. สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นโดยรอบ	2.71	.69	2.75	.73	2.64	.64	มาก
6. เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น	2.70	.71	2.75	.75	2.63	.63	มาก
รวม	2.62	.55	2.69	.60	2.52	.45	มาก

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมและรายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ว่า สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นโดยรอบ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
ในด้านสิ่งแวดล้อม

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	รวม		ชาย (N=238)		หญิง (N=162)		แปลผล
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
ด้านสิ่งแวดล้อม							
1. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำตก มีความพร้อมด้าน ทัศนียภาพที่จะรองรับนักท่องเที่ยว	3.12	.58	3.18	.59	3.02	.55	มาก
2. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำตก สร้างความพึงพอใจ ให้แก่นักท่องเที่ยว	3.16	.58	3.20	.60	3.09	.53	มาก
3. สภาพแวดล้อมที่เกิดจาก มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้านพัก ที่ทำการ อุทยานหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ มีความ พร้อมด้านทัศนียภาพในการรองรับ นักท่องเที่ยว	2.89	.65	2.91	.70	2.87	.55	มาก
4. สภาพแวดล้อมที่เกิดจาก มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้านพัก ที่ทำการ อุทยานหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ สร้าง ความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว	2.84	.68	2.86	.75	2.81	.58	มาก
5. คุณภาพของน้ำมีความสะอาด	2.81	.63	2.84	.63	2.76	.63	มาก
6. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์	3.13	.60	3.17	.63	3.06	.56	มาก
7. การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความ กลมกลืนไปกับธรรมชาติ	2.94	.57	2.95	.62	2.94	.50	มาก
รวม	2.98	.45	3.01	.48	2.93	.40	มาก

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำตก สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามเพศ อายุ และอาชีพ

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยผู้วิจัยทดสอบค่า “ที” ในการเปรียบเทียบการรับรู้จำแนกตามเพศ และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) ในการเปรียบเทียบการรับรู้จำแนกตามอายุและอาชีพ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊ก ได้ผลดังนี้

3.1 เปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเพศชายกับเพศหญิงเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเพศชายกับเพศหญิงเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทุกด้าน

ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ	นักท่องเที่ยวเพศชาย		นักท่องเที่ยวหญิง		t	P
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน		
		มาตรฐาน		มาตรฐาน		
1. ด้านสถานที่	2.85	.38	2.81	.34	1.17	.24
2. ด้านบุคลากร	2.80	.51	2.75	.45	.89	.37
3. ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	2.72	.47	2.63	.39	1.89	.05
4. ด้านกิจกรรม	2.97	.42	2.88	.38	2.07*	.03
5. ด้านการบริหารจัดการ	2.78	.50	2.67	.39	2.49*	.01
6. ด้านเศรษฐกิจ	2.69	.60	2.52	.45	3.34*	.00
7. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.01	.48	2.93	.40	1.71	.08
รวม	2.84	.38	2.76	.31	2.30*	.02

*P< .05

จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวเพศชายมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ แตกต่างกับนักท่องเที่ยวเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 รวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านการบริหารจัดการ และด้านเศรษฐกิจ

3.2 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามอายุ

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	3.94	.78	6.34*	.00
	ภายในกลุ่ม	394	48.91	.12		
	รวม	399	52.85			

*P< .05

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 12

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวมเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี

อายุของ กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	3.03	2.80	2.73	2.76	2.80	2.60
ต่ำกว่า 20 ปี	3.03	-	.22*	.29*	.26*	.22*	.42
20 - 30 ปี	2.80		-	.07	.03	-.00	.20
31 - 40 ปี	2.73			-	-.03	-.07	.13
41 - 50 ปี	2.76				-	-.03	.16
51 - 60 ปี	2.80					-	.20
60 ปีขึ้นไป	2.60						-

*P< .05

จากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกับกลุ่มอายุ 20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่ จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	5	2.63	.52	3.93*	.00
	ภายในกลุ่ม	394	52.70	.13		
	รวม	399	55.34			

*P< .05

จากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่ จำแนกตามอายุ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี

อายุของ กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	3.01	2.83	2.76	2.81	2.85	2.92
ต่ำกว่า 20 ปี	3.01	-	.17*	.25*	.20*	.15	.08
20 - 30 ปี	2.83		-	.07	.02	-.02	-.09
31 - 40 ปี	2.76			-	-.04	-.09	-.16
41 - 50 ปี	2.81				-	-.04	-.11
51 - 60 ปี	2.85					-	-.06
60 ปีขึ้นไป	2.92						-

*P < .05

จากตารางที่ 14 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี 51-60 ปีและกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านสถานที่ แตกต่างกับกลุ่มอายุ 20-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านบุคลากร จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	5	2.73	.54	2.27*	.04
	ภายในกลุ่ม	394	94.91	.24		
	รวม	399	97.65			

*P < .05

จากตารางที่ 15 จะเห็นได้ว่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านบุคลากร จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านบุคลากร จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี

อายุของ กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	2.94	2.80	2.71	2.70	2.80	2.50
ต่ำกว่า 20 ปี	2.94	-	.14	.22*	.24	.14	.44
20 - 30 ปี	2.80		-	.08	.09	-.00	.30
31 - 40 ปี	2.71			-	.01	-.08	.21
41 - 50 ปี	2.70				-	-.10	.20
51 - 60 ปี	2.80					-	.30
60 ปีขึ้นไป	2.50						-

*P< .05

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี 20-30 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านบุคลากร แตกต่างกับกลุ่มอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	5	4.53	.90	4.75*	.00
	ภายในกลุ่ม	394	75.18	.19		
รวม		399	79.72			

*P< .05

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กี้ ได้ผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กี้

อายุของกลุ่มตัวอย่าง	ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	
\bar{x}	2.91	2.69	2.62	2.57	2.68	2.36	
ต่ำกว่า 20 ปี	2.91	-	.21*	.29*	.33*	.23	.54
20 - 30 ปี	2.69	-	.07	.11	.01	.32	
31 - 40 ปี	2.62	-	-	.04	-.06	.25	
41 - 50 ปี	2.57	-	-	-	-.10	.21	
51 - 60 ปี	2.68	-	-	-	-	.31	
60 ปีขึ้นไป	2.36	-	-	-	-	-	

*P< .05

จากตารางที่ 18 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี 51-60 ปีและกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับน้ำหนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกับกลุ่มอายุ 20-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับน้ำหนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	5	4.96	.99	6.11*	.00
	ภายในกลุ่ม	394	63.94	.16		
	รวม	399	68.90			

*P< .05

จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับน้ำหนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 20

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของตูกี้

อายุของ กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	3.16	2.91	2.83	2.99	2.89	2.54
ต่ำกว่า 20 ปี	3.16	-	.25*	.32*	.17	.27*	.62
20 - 30 ปี	2.91		-	.07	-.08	.01	.36
31 - 40 ปี	2.83			-	-.15	-.05	.29
41 - 50 ปี	2.99				-	.09	.44
51 - 60 ปี	2.89					-	.34
60 ปีขึ้นไป	2.54						-

*P< .05

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี 41-50 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านกิจกรรม แตกต่างกับกลุ่มอายุ 20-30 ปี 31-40 ปี และ 51-60 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	5	5.62	1.12	5.48*	.00
	ภายในกลุ่ม	394	80.84	.20		
	รวม	399	86.47			

*P< .05

จากตารางที่ 21 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ

จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กกี้ ได้ผลดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กกี้

อายุของ กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	2.99	2.73	2.65	2.63	2.76	2.50
ต่ำกว่า 20 ปี	2.99	-	.25*	.34*	.35*	.22	.49
20 - 30 ปี	2.73		-	.08	.10	-.02	.23
31 - 40 ปี	2.65			-	.01	-.11	.15
41 - 50 ปี	2.63				-	-.13	.13
51 - 60 ปี	2.76					-	.26
60 ปีขึ้นไป	2.50						-

*P< .05

จากตารางที่ 22 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี 51-60 ปีและกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกับกลุ่มอายุ 20-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	5	10.76	2.15	7.66*	.00
	ภายในกลุ่ม	394	110.64	.28		
	รวม	399	121.40			

*P< .05

จากตารางที่ 23 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูเกี ได้ผลดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูเกี

อายุของ กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	2.99	2.59	2.55	2.51	2.49	2.25
ต่ำกว่า 20 ปี	2.99	-	.40*	.44*	.48*	.50*	.74
20 - 30 ปี	2.59		-	.04	.08	.10	.34
31 - 40 ปี	2.55			-	.03	.05	.30
41 - 50 ปี	2.51				-	.02	.26
51 - 60 ปี	2.49					-	.24
60 ปีขึ้นไป	2.25						-

*P< .05

จากตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกับกลุ่มอายุ 20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	5	3.12	.62	3.08*	.01
	ภายในกลุ่ม	394	79.85	.20		
	รวม	399	82.98			

*P< .05

จากตารางที่ 25 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี

อายุของกลุ่มตัวอย่าง	ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป
\bar{x}	3.17	2.96	2.92	2.92	3.02	3.07
ต่ำกว่า 20 ปี	3.17	-	.21*	.25*	.15	.10
20 - 30 ปี	2.96	-	.03	.04	-.06	-.11
31 - 40 ปี	2.92	-	-	.00	-.10	-.15
41 - 50 ปี	2.92	-	-	-	-.10	-.15
51 - 60 ปี	3.02	-	-	-	-	-.04
60 ปีขึ้นไป	3.07	-	-	-	-	-

*P< .05

จากตารางที่ 26 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี 51-60 ปีและกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยาน

แห่งชาติเขาใหญ่ในด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกับกลุ่มอายุ 20-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.3 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามอาชีพ

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6	3.85	.64	5.14*	.00
	ภายในกลุ่ม	393	49.00	.12		
	รวม	399	52.85			

*P< .05

จากตารางที่ 27 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 28

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูเก้

อาชีพของ กลุ่ม ตัวอย่าง		นักเรียน/ นักศึกษา	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	เกษตรกร	อื่นๆ
	\bar{x}	2.98	2.77	2.79	2.71	2.80	2.72	2.71
นักเรียน/ นักศึกษา	2.98	-	.21*	.18	.27*	.18*	.26	.26*
ราชการ	2.77		-	-.02	.06	-.02	.04	.05
รัฐวิสาหกิจ	2.79			-	.08	-.00	.07	.07
ธุรกิจ ส่วนตัว	2.71				-	-.08	-.01	-.00
พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	2.80					-	.07	.08
เกษตรกร	2.72						-	.00
อื่นๆ	2.71							-

*P< .05

จากตารางที่ 28 จะเห็นได้ว่า นักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเกษตรกร มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัท/ลูกจ้างและอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่ จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	6	3.58	.59	4.53*	.00
	ภายในกลุ่ม	393	51.76	.13		
	รวม	399	55.34			

* $P < .05$

จากตารางที่ 29 จะเห็นได้ว่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่ จำแนกตามอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 30

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊ก

อาชีพของ กลุ่ม ตัวอย่าง		นักเรียน/ นักศึกษา	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	เกษตรกร	อื่นๆ
	\bar{x}	3.01	2.81	2.82	2.76	2.81	2.67	2.76
นักเรียน/ นักศึกษา	3.01	-	.20*	.18	.25*	.19*	.33	.25
ราชการ	2.81		-	-.01	.05	-.00	.13	.05
รัฐวิสาหกิจ	2.82			-	.06	.01	.15	.06
ธุรกิจ ส่วนตัว	2.76				-	-.05	.08	.00
พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	2.81					-	.13	.05
เกษตรกร	2.67						-	-.08
อื่นๆ	2.76							-

*P < .05

จากตารางที่ 30 จะเห็นได้ว่า นักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสถานที่ ที่แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านบุคลากร จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	6	2.30	.38	1.58	.15
	ภายในกลุ่ม	393	95.34	.24		
	รวม	399	97.65			

$P < .05$

จากตารางที่ 31 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านบุคลากร จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	6	4.88	.81	4.27*	.00
	ภายในกลุ่ม	393	74.84	.19		
	รวม	399	79.72			

* $P < .05$

จากตารางที่ 32 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กกี้ ได้ผลดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กกี

อาชีพของ กลุ่ม ตัวอย่าง	นักเรียน/ นักศึกษา	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	เกษตรกร	อื่นๆ
\bar{x}	2.86	2.62	2.68	2.55	2.71	2.55	2.59
นักเรียน/ นักศึกษา	2.86	-	.23*	.17	.31*	.15	.27
ราชการ	2.62	-	-.06	.07	-.08	.06	.03
รัฐวิสาหกิจ	2.68		-	.13	-.02	.12	.09
ธุรกิจ ส่วนตัว	2.55			-	-.16	-.00	-.04
พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	2.71				-	.15	.11
เกษตรกร	2.55					-	-.03
อื่นๆ	2.59						-

*P< .05

จากตารางที่ 33 จะเห็นได้ว่า นักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ และธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	6	2.97	.49	2.95*	.00
	ภายในกลุ่ม	393	65.93	.16		
	รวม	399	68.90			

*P < .05

จากตารางที่ 34 จะเห็นได้ว่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี

อาชีพของ กลุ่ม ตัวอย่าง		นักเรียน/ นักศึกษา	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	เกษตรกร	อื่นๆ
	\bar{x}	3.09	2.91	2.93	2.87	2.90	2.94	2.84
นักเรียน/ นักศึกษา	3.09	-	.18	.16	.22*	.19*	.14	.25
ราชการ	2.91		-	-.02	.04	.01	-.03	.06
รัฐวิสาหกิจ	2.93			-	.06	.03	-.01	.09
ธุรกิจ ส่วนตัว	2.87				-	-.02	-.07	.02
พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	2.90					-	-.04	.05
เกษตรกร	2.94						-	.10
อื่นๆ	2.84							-

*P < .05

จากตารางที่ 35 จะเห็นได้ว่า นักเรียน/นักศึกษา รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรม แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างและธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	6	6.51	1.08	5.34*	.00
	ภายในกลุ่ม	393	79.95	.20		
	รวม	399	86.47			

* $P < .05$

จากตารางที่ 36 จะเห็นได้ว่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กกี้ ได้ผลดังตารางที่ 37

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กกี

อาชีพของ กลุ่ม ตัวอย่าง	นักเรียน/ นักศึกษา	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	เกษตรกร	อื่นๆ
\bar{x}	2.95	2.64	2.71	2.60	2.74	2.53	2.67
นักเรียน/ นักศึกษา	2.95	-	.30*	.24	.35*	.20*	.28
ราชการ	2.64	-	-.06	.04	-.09	.11	-.02
รัฐวิสาหกิจ	2.71		-	.10	-.03	.17	.03
ธุรกิจ ส่วนตัว	2.60			-	-.14	.06	-.06
พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	2.74				-	.21	.07
เกษตรกร	2.53					-	-.13
อื่นๆ	2.67						-

*P < .05

จากตารางที่ 37 จะเห็นได้ว่า นักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ พนักงานบริษัท/ลูกจ้างและธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	6	9.799	1.63	5.75*	.00
	ภายในกลุ่ม	393	111.60	.28		
	รวม	399	121.40			

*P < .05

จากตารางที่ 38 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูเก้ ได้ผลดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของตุ๊กกี

อาชีพของ กลุ่ม ตัวอย่าง	นักเรียน/ นักศึกษา	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	เกษตรกร	อื่นๆ
\bar{x}	2.89	2.56	2.47	2.47	2.62	2.43	2.41
นักเรียน/ นักศึกษา	2.89	-	.33*	.42	.41*	.26*	.47*
ราชการ	2.56	-	.09	.08	-.06	.12	.14
รัฐวิสาหกิจ	2.47		-	-.00	-.15	.03	.05
ธุรกิจ ส่วนตัว	2.47			-	-.15	.03	.06
พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	2.62				-	.18	.21
เกษตรกร	2.43					-	.02
อื่นๆ	2.41						-

*P< .05

จากตารางที่ 39 จะเห็นได้ว่า นักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเกษตรกร มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	6	3.42	.57	2.82*	.01
	ภายในกลุ่ม	393	79.55	.20		
	รวม	399	82.98			

*P< .05

จากตารางที่ 40 จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูกี ได้ผลดังตารางที่ 41

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของคูเก้

อาชีพของ กลุ่ม ตัวอย่าง		นักเรียน/ นักศึกษา	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	เกษตรกร	อื่นๆ
	\bar{x}	3.12	3.01	3.08	2.85	2.95	3.00	2.99
นักเรียน/ นักศึกษา	3.12	-	.10	.03	.27*	.16	.12	.12
ราชการ	3.01		-	-.06	.16	.05	.01	.02
รัฐวิสาหกิจ	3.08			-	.23	.12	.08	.09
ธุรกิจ ส่วนตัว	2.85				-	-.10	-.14	-.14
พนักงาน บริษัท/ ลูกจ้าง	2.95					-	-.04	-.03
เกษตรกร	3.00						-	.00
อื่นๆ	2.99							-

*P< .05

จากตารางที่ 41 จะเห็นได้ว่า นักเรียน/นักศึกษา รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ความถี่ (คน) ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับความสามารถในการ
รองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ของนักท่องเที่ยว

1. อยากให้มีที่จอดรถมากกว่านี้ (4)
2. ธรรมชาติมีความสวยงาม (2)
3. ห้องน้ำ-ห้องสุขาควรมีความสะอาดและมีมากกว่านี้ (14)
4. สถานที่กางเต็นท์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ควรขยายเพิ่ม (6)
5. อยากให้เจ้าหน้าที่เข้มงวดกับการดูแลความสงบเรียบร้อยและดูแลอย่างทั่วถึง (8)
6. ค่าเข้าอุทยานควรเก็บให้น้อยลง (6)
7. ถังขยะควรมีการปิดให้มิดชิดกว่านี้เพื่อเป็นการป้องกันสัตว์ป่า
8. ควรมีการประชาสัมพันธ์ขึ้น (6)
9. ควรมีการปรับปรุงเรื่องร้านค้า-ร้านอาหารให้มีความสะอาดและมีเพียงพอ (5)
10. ต้องการให้มีกิจกรรมมากกว่านี้ (6)
11. ควรมีเจ้าหน้าที่หรือวิทยากรคอยแนะนำนักท่องเที่ยว (2)
12. ควรมีการปรับปรุงด้านสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้เพียงพอเพื่อความสะดวก (4)
13. ห้องน้ำ น้ำไม่ค่อยไหล (2)
14. ควรมีถังขยะเพิ่มมากขึ้น (3)
15. สถานที่-สิ่งปลูกสร้างควรมีสภาพไม่ขัดต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
16. ควรมีป้ายบอกเส้นทางไปยังจุดต่างๆ ที่ชัดเจนและอย่างทั่วถึง (3)
17. มีการเก็บค่าบริการที่ซับซ้อนเกินไป (4)

ตอนที่ 5 การรับรู้ของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการหาค่าร้อยละ

ตารางที่ 42 จำนวนและค่าร้อยละของคนในท้องถิ่น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป

ลักษณะทั่วไปของคนในท้องถิ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	26	65.0
หญิง	14	35.0
2. สถานภาพ		
โสด	21	52.5
แต่งงาน	19	47.5
3. การศึกษา		
ป.6 หรือต่ำกว่า	6	15.0
ม.1-ม.3	7	17.5
ม.4-ม.6	5	12.5
อนุปริญญา/ปริญญาตรี	22	55.0
4. อาชีพ		
รับจ้าง	8	20.0
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	13	32.5
ค้าขาย	10	25.0
บริษัทเอกชน	9	22.5

จากตารางที่ 42 จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีสถานภาพโสด การศึกษาอนุปริญญา/ปริญญาตรี และมีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 43 จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับปริมาณนักท่องเที่ยวในปัจจุบันในชุมชน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ปริมาณนักท่องเที่ยวในปัจจุบันในชุมชนของท่านมีความเหมาะสมเพียงใด		
เหมาะสมดีแล้ว	20	50.0
มากเกินไป	7	17.5
น้อยเกินไป	13	32.5

จากตารางที่ 43 จะเห็นได้ว่า คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าปริมาณนักท่องเที่ยวในปัจจุบันภายในชุมชนมีความเหมาะสมดีแล้ว

ตารางที่ 44 จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในบริเวณชุมชน/หมู่บ้าน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ตามความคิดเห็น คิดว่าการท่องเที่ยวส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในบริเวณชุมชน/หมู่บ้านของท่านเพียงใด		
ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมมาก	7	17.5
มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่ไม่รุนแรง	28	70
ไม่รู้สึกรว่าการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม	5	12.5

จากตารางที่ 44 จะเห็นได้ว่า คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าการท่องเที่ยวส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในบริเวณชุมชน/หมู่บ้านในระดับที่ไม่รุนแรง

ตารางที่ 45 จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาอะไรจากการท่องเที่ยวที่ทำให้คิดว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อชุมชน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาอะไรจากการท่องเที่ยวที่ทำให้ท่านคิดว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อชุมชนของท่าน		
ปัญหาขยะมูลฝอย	35	87.5
ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่น การระบายน้ำทิ้งด้วยการปล่อยลงพื้นโดยตรง, น้ำเน่าเหม็น	7	17.5
ปัญหามลภาวะทางเสียง เช่น เสียงของยานพาหนะ, เสียงจากการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	13	32.5
ปัญหามลภาวะทางสายตา เช่น ขยะมูลฝอยที่ตกค้างบริเวณชุมชน, จำนวนผู้คนในชุมชนที่มากขึ้น	20	50
ปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน เช่น การได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว	5	12.5
สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน เช่น การแต่งกายของคนในชุมชน, บุคลิกท่าทางของคนในชุมชน	6	15
ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	15	37.5
การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศทางธรรมชาติ เช่น การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวทำให้สัตว์ต่างๆที่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนเกิดการอพยพ โยกย้ายหรือสูญพันธุ์	14	35
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 45 จะเห็นได้ว่า คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยในลำดับสูงสุด รองลงมา คือ ปัญหามลภาวะทางสายตา เช่น ขยะมูลฝอยที่ตกค้างบริเวณชุมชน, จำนวนผู้คนในชุมชนที่มากขึ้น ส่วนปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน เช่น การได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวนั้นเป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 46 จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการมาของนักท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ชุมชนของท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการมาของนักท่องเที่ยว		
ทำให้มีรายได้แก่ชุมชนมากขึ้น	35	87.5
ทำให้เกิดการจ้างงานให้กับผู้คนในท้องถิ่น	19	47.5
ทำให้ได้รับความสะดวกสบายมากขึ้นจากการพัฒนา		
สาธารณูปโภคจากการท่องเที่ยว	13	32.5
ยกมาตรฐานการดำรงชีวิตของผู้คนในชุมชนให้ดีขึ้น	14	35
ทำให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนมากขึ้น	7	17.5
ทำให้ผู้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของ		
สภาพแวดล้อมมากขึ้น	17	42.5

จากตารางที่ 46 จะเห็นได้ว่า คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าได้รับประโยชน์จากการมาของนักท่องเที่ยวลำดับสูงสุด คือ ทำให้มีรายได้แก่ชุมชนมากขึ้น รองลงมา คือ ทำให้เกิดการจ้างงานให้กับผู้คนในท้องถิ่น ส่วนทำให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนมากขึ้นนั้นเป็นลำดับสุดท้าย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับชุมชนมีความพร้อมที่จะให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ชุมชนของท่านมีความพร้อมที่จะให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในด้านใดบ้าง		
ไม่มีความพร้อมในด้านใดเลย	5	12.5
ด้านการรองรับขยะมูลฝอยที่เกิดจากการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว	11	27.5
ด้านการให้บริการไฟฟ้าแก่นักท่องเที่ยว	13	32.5
ด้านการให้บริการน้ำใช้แก่นักท่องเที่ยว	15	37.5
ด้านการให้บริการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยว	16	40
ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน	19	47.5
ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว	19	47.5
ด้านการคมนาคมขนส่ง	7	17.5
ด้านความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	15	37.5
ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน	6	15
ด้านการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	7	17.5

จากตารางที่ 47 จะเห็นได้ว่า คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าชุมชนมีความพร้อมที่จะให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวลำดับสูงสุดเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนและด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว รองลงมาคือ ด้านการให้บริการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยว ส่วนคิดว่าไม่มีความพร้อมในด้านใดเลยนั้นเป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 48 จำนวนและค่าร้อยละ เกี่ยวกับชุมชนเคยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เคยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในเรื่องใดบ้าง		
ยังไม่เคยได้รับการสนับสนุนใดๆเลย	8	20
การปรับภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามน่าอยู่	21	52.5
สิ่งอำนวยความสะดวก และระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา	11	27.5
สนับสนุนทางการเงินและงบประมาณต่างๆในท้องถิ่น	7	17.5
สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	13	32.5
บริหารการท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนในท้องถิ่น	13	32.5
ส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น	12	30
ปลูกจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของตนเอง	11	27.5
สร้างความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบต่างๆที่น่าสนใจ	7	17.5
แก้ไขปัญหาการเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนที่มีต่อคนในชุมชน	7	17.5
จัดตั้งอาสาสมัครส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น	7	17.5

จากตารางที่ 48 จะเห็นได้ว่า คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าชุมชนเคยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนลำดับสูงสุด คือ การปรับภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามน่าอยู่ รองลงมาเท่ากัน 2 ข้อ คือ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและบริหารการท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนในท้องถิ่น

ตารางที่ 49 จำนวนและค่าร้อยละ ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนจากภาครัฐ หรือเอกชน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ท่านคิดว่าชุมชนของท่านต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐ หรือเอกชนในเรื่องใดบ้าง		
ไม่ต้องการการสนับสนุนใดใดทั้งสิ้น	-	-
สิ่งอำนวยความสะดวก และระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา	19	47.5
การปรับปรุงทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามน่าอยู่	24	60
สนับสนุนทางการเงินและงบประมาณต่างๆ	19	47.5
สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	29	72.5
บริหารการท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนในท้องถิ่น	25	62.5
ส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้น	24	60
ปลูกจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของตนเอง	19	47.5
สร้างความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบต่างๆที่น่าสนใจ	25	62.5
แก้ไขปัญหาการเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนที่มีต่อคนในชุมชน	14	35.5
จัดตั้งอาสาสมัครส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น	25	62.5

จากตารางที่ 49 จะเห็นได้ว่า คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าชุมชนต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐหรือเอกชนเกี่ยวกับการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ลำดับสูงสุด รองลงมาเท่ากัน 3 ข้อ คือ การบริหารการท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนในท้องถิ่น, สร้างความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบต่างๆที่น่าสนใจ และจัดตั้งอาสาสมัครส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้คนในท้องถิ่น หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทำการวิเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปเป็นผลการวิจัย ดังที่ได้นำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5000-10000 บาท เคยมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แล้ว และมีการพักค้างคืน

2. ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

2.1 ด้านสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โดยภาพรวม และเป็นรายชื่อในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่ว่า บริเวณน้ำตกมีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

2.2 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โดยภาพรวม และเป็นรายชื่อในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่ว่า เจ้าหน้าที่มีความสุภาพเรียบร้อยกับเจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีมีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

2.3 ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติ

เขาใหญ่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โดยภาพรวม และเป็นรายชื่อในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ประเด็น ร้านอาหาร/ร้านค้ามีจำนวนเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ อยู่ในระดับน้อย โดยประเด็นที่ว่าที่พักมีความสะอาดมีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

2.4 ด้านกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โดยภาพรวม และเป็นรายชื่อในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้นประเด็นมีคู่มือการทำกิจกรรม แจกแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย โดยประเด็นที่ว่า กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก ช่วยสร้างความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

2.5 ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โดยภาพรวม และเป็นรายชื่อในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่ว่า การจัดการสถานที่มีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

2.6 ด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โดยภาพรวม และเป็นรายชื่อในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่ว่า สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นโดยรอบ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

2.7 ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โดยภาพรวม และเป็นรายชื่อในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่ว่า สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำตก สร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด

3. การเปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ระหว่างกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ และอาชีพ

3.1 การเปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

นักท่องเที่ยวเพศชายมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกับนักท่องเที่ยวเพศหญิง อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวเพศชายมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ แตกต่างกับนักท่องเที่ยวหญิง รวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านการบริหารการจัดการ และด้านเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.2 การเปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ระหว่างกลุ่มอายุของนักท่องเที่ยว
กลุ่มอายุของนักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

3.2.1 ด้านสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวอายุต่ำกว่า 20 ปี อายุ 51-60 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอายุ 20-30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.2.2 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวอายุต่ำกว่า 20 ปี อายุ 20-30 ปี อายุ 41-50 ปี อายุ 51-60 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับกลุ่มนักท่องเที่ยว อายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.3 ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวอายุต่ำกว่า 20 ปี อายุ 51-60 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับกลุ่มนักท่องเที่ยว อายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.2.4 ด้านกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวอายุต่ำกว่า 20 ปี อายุ 41-50 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 51-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.2.5 ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวอายุต่ำกว่า 20 ปี อายุ 51-60 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.2.6 ด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่อายุต่ำกว่า 20 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.2.7 ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่อายุต่ำกว่า 20 ปี 51-60 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.3 การเปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ระหว่างนักท่องเที่ยวตามกลุ่มอาชีพ

นักท่องเที่ยวกลุ่มอาชีพต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยภาพรวม มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อได้ผลวิจัย ดังนี้

3.3.1 ด้านสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว และพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.3.2 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน

3.3.3 ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ และธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.3.4 ด้านกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษา รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับ

นักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพ พนักงานบริษัท/ลูกจ้างและธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.3.5 ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ พนักงานบริษัท/ลูกจ้างและธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.3.6 ด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเกษตรกร มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพรับราชการ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.3.7 ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษา รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง เกษตรกร และอาชีพอื่นๆ มีการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการรับรู้แตกต่างกับ กลุ่มอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4. ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของคนในท้องถิ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับชั้นอนุปริญญาหรือปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งแสดงความเห็นต่อความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ว่าในปัจจุบันปริมาณของนักท่องเที่ยวบริเวณในชุมชนมีความเหมาะสมดีแล้ว และมีระดับความรุนแรงของการเข้ามาของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชนมีความรุนแรงไม่มากนัก แต่อาจก่อให้เกิดปัญหาของขยะมูลฝอยและมลภาวะทางสายตาบ้าง เช่น ขยะมูลฝอยที่ตกค้างบริเวณชุมชนและความแออัดของผู้คนในชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาที่กล่าวมาแล้วนั้นคนในชุมชนยังได้รับประโยชน์จากการเข้ามาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ของนักท่องเที่ยว คือ ทำให้เกิดการสร้างรายได้แก่คนในชุมชน โดยคนส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในด้านของสภาพแวดล้อมในชุมชน ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว และชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังเคยได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐและภาคเอกชนในด้านของการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความ

สวยงามน่าอยู่มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้คนในชุมชนยังมีความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ผู้วิจัยใคร่ขออภิปรายผลในประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ด้านสถานที่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด ในประเด็นที่ว่า บริเวณน้ำตกมีความสวยงาม ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า น้ำตกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกทางหนึ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้ามาเยี่ยมชม และพักผ่อนรอบบริเวณนี้ ซึ่งต้องมีการดูแลรักษาให้มีความสวยงามอยู่เสมอเพื่อให้เกิดการพักผ่อนและสร้างความสบายตาสบายใจแก่นักท่องเที่ยวอย่างสูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พันทิพา โจนประดิษฐ์ (2530) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการเดินทางมาพักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพราะมีความประทับใจธรรมชาติ โดยเฉพาะด้านสถานที่ตามธรรมชาติบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

2. ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด ในประเด็นที่ว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความสุภาพเรียบร้อยและเจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยว ด้วยความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจต่อการให้บริการ สอดคล้องกับเทียน ทองแก้ว (2551) ที่ให้แนวคิดว่าการยิ้มแย้มแจ่มใสต้อนรับผู้รับบริการอย่างมีไมตรีจิต จะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อผู้ให้บริการ อีกทั้งผู้รับบริการจะเกิดความประทับใจ และยินดีที่จะกลับมาใช้บริการอีก

3. ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด ในประเด็นที่ว่า ที่พักมีความสะอาด ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สิ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยว ณ สถานที่ท่องเที่ยวอีกด้านหนึ่งนั่นก็คือ ด้านความสะอาดของแหล่งที่พัก หากสถานที่พักมีการดูแลรักษาให้มีความสะอาดเรียบร้อยจะก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวทุกๆ สอดคล้องกับถนอม เปรมรัมย์ (2512) ที่ให้แนวคิดว่าการจัดสถานที่พักผ่อนสำหรับผู้มาท่องเที่ยวชมธรรมชาติจะต้องมีความสะอาด สะอาด ปลอดภัย และคงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ให้มากที่สุด

4. ด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด ในประเด็นที่ว่า กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก ช่วยสร้างความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การจัด

กิจกรรมการส่งสัตว์และคุณจะช่วยสร้างความรับผิดชอบ และปลูกจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวต่อการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งยังสร้างความรู้แก่ผู้ที่มาเที่ยวด้วย สอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) ที่เขียนให้แนวคิดว่าการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว

5. ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด ในประเด็นที่ว่า การจัดการสถานที่ที่มีความสวยงาม ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากสิ่งที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวยังสถานที่แห่งนี้นั้นคือความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ กองอุทยานแห่งชาติ (2538) ที่ให้แนวคิดว่าการจัดบริเวณอุทยานแห่งชาติทุกพื้นที่ จะต้องให้เป็นไปตามธรรมชาติ มีความสวยงาม จะต้องพยายามรักษาและคงไว้ซึ่งลักษณะที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด

6. ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด ในประเด็นที่ว่า สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น โดยรอบ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นจะก่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านในชุมชน โดยรอบ นั่นคือเกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่ทำให้ชาวบ้านเกิดการสร้างงานขึ้นภายในชุมชนของตน สอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) ที่ให้แนวคิดว่าการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (Involvement of local community or people participation) เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยหมายถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว และในที่สุดแล้วท้องถิ่นสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

7. ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด ในประเด็นที่ว่า สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำตก สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่างก็มีความต้องการที่จะพบเห็นสภาพแวดล้อมที่มีความสวยงาม ความพร้อมทางธรรมชาติ และที่คงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ น้ำตก และสัตว์ป่านานาพันธุ์ สอดคล้องกับ เขาวรี เจริญสวัสดิ์ (2543) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อนันทนาการ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสอดคล้องกับ พันทิพา โฉมประดิษฐ์ (2530) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพราะมีความประทับใจในธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ระหว่าง เพศ อายุและอาชีพของนักท่องเที่ยว

การศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ และอาชีพ โดยภาพรวม มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เพศ อายุ และอาชีพ มีอิทธิพลและเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้ในเรื่องของความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีสมร สุริยาศสิน (2549) ที่ให้แนวคิดไว้ว่า บุคคลแต่ละบุคคลจะมีลักษณะเฉพาะตนที่ต่างต่างกันออกไปและมีประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตแตกต่างกัน ส่งผลให้มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขออภิปรายในบางประเด็น ดังนี้

1. ความแตกต่างของการรับรู้ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านกิจกรรมมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เนื่องมาจากลักษณะทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ชายที่มีความชอบในกิจกรรมผจญภัยจึงอาจทำให้ผู้ชายนั้นมีความคิดเห็นว่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นมีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในด้านกิจกรรมมากกว่าผู้หญิง

2. ความแตกต่างของการรับรู้ระหว่างกลุ่มอายุของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านการบริหารจัดการมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การพัฒนาการทางด้านสมองของแต่ละช่วงอายุที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้และการตีความหมายของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างกัน พร้อมทั้งการรับรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การได้ยิน การมองเห็น การได้กลิ่น การรับรส และการสัมผัส ที่แตกต่างกันของแต่ละตัวบุคคล และความคิดเห็นของช่วงอายุต่างๆที่มีต่อการบริหารจัดการจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต รวมไปถึงสถานการณ์ต่างๆที่ทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดแตกต่างกันตามช่วงอายุที่ต่างกันออกไป

3. ความแตกต่างของการรับรู้ระหว่างกลุ่มอาชีพของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในด้านเศรษฐกิจมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เนื่องจากการเข้าถึงของสื่อประชาสัมพันธ์แหล่ง

ห้องเที่ยวของแต่ละกลุ่มอาชีพมีความแตกต่างกัน เพราะสื่อมีหลายรูปแบบ ดังนั้น การรับรู้ข่าวสารของแต่ละอาชีพจึงมีความแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ ปัจจัยด้านรายได้และช่วงเวลาของการทำงานอาชีพต่างๆจะส่งผลต่อการเข้ามาเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำให้ส่งผลต่อการรับรู้ที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ควรมีร้านอาหาร/ร้านค้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้มีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว โดยควรเพิ่มจุดบริการบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก หรือสำรวจความต้องการจุดให้บริการของนักท่องเที่ยว

2. จากผลการวิจัยพบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ควรมีคู่มือในการทำกิจกรรมต่างๆแจกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้และความเข้าใจ ประกอบไปกับการทำกิจกรรมที่ทางอุทยานได้จัดเตรียมไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาแนวทางเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางใหม่ๆที่ทำให้สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาศามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาตินั้นๆ

3. ควรมีการเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่าง นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ และคนในท้องถิ่น เกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK27/chapter3/t27-3-12.htm#sect1>

[15 พฤศจิกายน 50]

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK27/chapter3/t27-3-12.htm#sect1>

[15 พฤศจิกายน 50]

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. แนวทางการพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.geocities.com/jkkjury/oomja.html>[11 กันยายน 50]

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาการป่าไม้, กรม. แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (2530-2534). กรุงเทพมหานคร: กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้, 2529.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สรุปนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เอกสารประกอบการวางแผนการท่องเที่ยว Amazing Thailand. กองแผนงาน โครงการ, 2540.

จันทร์เพ็ญ ตูเทศานันท์. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินงานของสถาบันธนาบาลในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ฉัตรชัย ลีพิมพ์จิตร์วิไล. ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรีของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. บทความ. กรุงเทพฯ: อภิชิตการพิมพ์, 2532.

ป่าไม้, กรม. แผนพัฒนาอุทยานแห่งชาติอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้, 2538.

ประนอม พันธุ์ไสว. สูตรในการหาค่าความเชื่อมั่น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.edu.rmutt.ac.th> [8 สิงหาคม 2550]

พงศธร เกษสำลี. การพัฒนาการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมจริงหรือ. จุลสารการท่องเที่ยว, 181 (2530) : หน้า 8.

- พันทิพา โภมประดิษฐ์. ความคิดเห็นของนักทอ่งเทียวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ วท.ม. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: อัดสำเนา, 2530
- มนัส สุวรรณ. นิเวศวิทยากับการพัฒนาการทอ่งเทียว. รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทของภูมิศาสตร์กับการพัฒนาการทอ่งเทียว. กรุงเทพมหานคร: สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2530.
- เขาวรี เจริญสวัสดิ์. ความพึงพอใจของนักทอ่งเทียวในการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อนันทนาการ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร, 2543.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. พฤติกรรมองค์การแบบทดสอบและการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด, 2548.
- รัตนา จันทโย. ศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักทอ่งเทียวในการมาเยือนแหล่งทอ่งเทียวทางธรรมชาติและแหล่งทอ่งเทียวทางประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่วังก์และอุทยานแห่งชาติประวัติศาสตร์กำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาอุทยานและนันทนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- วรรณางษ์วานิช. ภูมิศาสตร์การทอ่งเทียว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2539.
- ศิริพร ศรีสัมพันธ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการทอ่งเทียวเชิงนิเวศศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครนครปฐม. สารนิพนธ์. (นโยบายสาธารณะ) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด, 2541.
- ศรีสมร สุริยาศิน. ความแตกต่างระหว่างบุคคลและโลกของงาน. ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักพิมพ์รามคำแหง, (2549).
- สถาบันดำรงราชานุภาพ และ โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คู่มือการบริหารและการจัดการการทอ่งเทียวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และสภาตำบล. (ส.ต). สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย, 2543.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอุตสาหกรรมทอ่งเทียวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย, 2544.

- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. รายงานสรุปผลการดำเนินการเพื่อ
กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540.
- สมจิตร กาหาวงศ์. ความพึงพอใจของประชาชนที่มาท่องเที่ยวในสวนสาธารณะจังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร, 2541.
- สมบัติ กาญจนกิจ. นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สันติ ชูดิษฐา. ความสามารถในการรองรับ เติบโตการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องให้ความสำคัญ
ในปัจจุบัน. จุลสารการท่องเที่ยว. ปีที่ 6 เล่มที่ 4 ตุลาคม 2530.
- สันติ สุขเย็น. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยาน
แห่งชาติหาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชา
สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา, 2546.
- สลักฤทัย เดียวตระกูล. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยว : ศึกษากรณีท่องเที่ยวเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขา นโยบาย
และการวางแผนวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. กรุงเทพฯ:
ถ่ายเอกสาร, 2539.
- สุพัฒนา ชาติบัญชาชัย. กระบวนการเรียนรู้แนวคิดความหมายและบทเรียนในสังคม. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ความหมายที่หลายคนอยากรู้[ออนไลน์]. ศูนย์ข้อมูล
เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547 แหล่งที่มา:
http://conservation.forest.ku.ac.th/ecotourdb/caibin/ARTICLE/ecotour_uknow1.asp [19
กันยายน 2550]
- เสาวนีย์ ก้นทะแสน. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม
และกิจกรรมการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

- อดิศร เรือลม. ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาเมือง กรณีศึกษา : เมืองแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาการวางแผนเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- อวยพร แสงเทียน. การรวบรวมผลการศึกษาวิจัยในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ: 2541.
- อโนทัย อนันตชัยมนตรี. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการนันทนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- อุทยานแห่งชาติ, กรม. ตารางสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยาน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.dnp.go.th/NPRD/develop/data/stat49/n_n_49.pdf [11 กันยายน 50]
- ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543

ภาษาอังกฤษ

- Botha, B.P. Park and Recreation Administration for Municipalities of South Africa : A Study of a Group Municipal Authorities, Dissertation Abstracts International. 42 (October, 1981).
- Celballos, L. H. Proprietors "Opinion on Ecotourism : A Case study of The Roxz Bau, Sydney Australia," Journal of Ecotourism Research. 60(4). 1998.
- Ealine, R. Satisfaction of Tourist in Private Park and Recreation in New York. Dissertation Abstracts International. 44(10) April, 1984
- Gronroos, C. Service Quality. The six Criteria of Good Service Quality. Review of Business 3:12, 1990.
- Hendee, J.C. and Others. Wilderness Users in the Pacific Northwest: Their Characteristics, Values and Management Preferences. Washington, D.C.: USDA Forest Service Research Paper PNW – 61.
- Oskamp, S. Attitudes and Opinions. New Jersey: Prentice-Hall Inc, 1977.
- Pearce, D.C. and Kirk, P.M. Carrying Capacities for Coastal Tourism. Industry and Environment, Vol. 9 No. 1 (Jan-Mar, 1986).
- Schiffman, L.G. & Kanuk, L.L. Consumer Behavior. New Jersey: Prentice-Hall, 1994.
- Smith, R. & Huston, M. Based Evaluation of Satisfaction with Service. Script, 1983.
- Yamane, T. Elementary Sampling Theory. Prentice Hall, 1967.

Young, R. A. and M. L. Flowers. Users of and Patters Satisfaction and Recommendations.
Forest research report. University of Illinois, 1978.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตามการรับรู้ของนักท่องเที่ยว

3. คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ หมายถึง การที่สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการ และบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ รวมไปถึงคนในท้องถิ่นมีความพร้อม มีความยินดีที่จะต้อนรับ ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว รวมไปถึงการที่นักท่องเที่ยว คนในท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อสร้างความพึงพอใจและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ โดยไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และยังคงรักษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและสามารถแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้ด้วย

ด้านสถานที่ หมายถึง สถานที่ต่างๆบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นศูนย์ให้บริการนักท่องเที่ยว บริเวณน้ำตก บริเวณจุดกางเต็นท์ รวมไปถึงบริเวณที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวทำกิจกรรมต่างๆ มีขนาด จำนวนหรือจุดให้บริการเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว มีความสะอาด และมีความสวยงาม รวมถึง มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการหรือประกอบกิจกรรมต่างๆ บนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่สามารถทำกิจกรรมต่างๆได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ติดขัด ตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรม นันทนาการ จำนวนของเต็นท์สำหรับให้บริการ จำนวนของที่พักร้านอาหาร ร้านค้าต่างๆ ห้องน้ำ ห้องสุขา รวมไปถึงที่รองรับขยะ จะต้องมีความเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ และจะต้องมีคุณภาพมาตรฐานที่ดี มีความสะอาด และมีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวด้วย

ด้านกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่ทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จัดไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น การเดินป่า การส่องสัตว์/ดูนก การขี่จักรยานชมธรรมชาติ การเที่ยวเล่นน้ำตก รวมไปถึงการกางเต็นท์พักแรมนั้น จะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ กิจกรรมที่สร้างความตระหนัก ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ และเป็นกิจกรรมที่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว

ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การจัดดำเนินงาน และ/หรือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เช่นการจัดการสถานที่ให้มีความสะอาดเรียบร้อยสวยงามและปลอดภัย การจัดสถานที่จอดรถให้มีจำนวนเพียงพอและอย่างทั่วถึง การกำหนดค่าบริการ การติดต่อประสานงาน การจัดสถานที่สำหรับการซื้อขายสินค้าหรือของที่ระลึก สินค้าอุปโภคและบริโภคที่มีราคายุติธรรมและหาซื้อได้อย่างสะดวกสบาย และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงการมีป้ายสื่อต่างๆหรือเครื่องหมายบอกเส้นทางไว้ชัดเจน

ด้านบุคลากรและคนในท้องถิ่น หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นมีจำนวนเพียงพอ มีความพร้อมสำหรับให้บริการ มีความรู้ความชำนาญในการจัดดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีความสุภาพเรียบร้อย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ให้การต้อนรับและให้บริการด้วยความยินดี รวมไปถึง การดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การกระทำหรือกระบวนการใดๆก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่าย ที่ก่อให้เกิดการสร้างและกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีจำนวนสินค้าหรือของที่ระลึกที่มีความหลากหลาย ระดับราคาของสินค้ามีความเหมาะสมกับตัวสินค้าชนิดนั้น ๆ การโฆษณาเชิญชวนให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวและใช้บริการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้มากขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สรรพสิ่งภายในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ น้ำตกต่างๆ และที่เกิดขึ้นจากน้ำมือของมนุษย์หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ บ้านพัก ที่ทำการอุทยาน สิ่งปลูกสร้างอื่นๆ มีความพร้อมด้านทัศนียภาพที่จะรองรับและสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว รวมไปถึงคุณภาพของน้ำที่มีความสะอาด สถานที่ที่ถูกต้องลักษณะ รวมไปถึง การจัดการตกแต่งอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความกลมกลืนไปกับธรรมชาติด้วย

4. ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดพิจารณาและตอบแบบสอบถามทุกข้อตาม การรับรู้ของท่าน เพราะคำตอบของท่านทุกข้อจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนาในด้าน ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในโอกาสต่อไป

5. กรุณาตรวจสอบว่าท่านได้ตอบคำถามครบทุกหน้าแล้ว ขอขอบคุณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ อายุต่ำกว่า 20 ปี อายุ 20 – 30 ปี
 อายุ 31 – 40 ปี อายุ 41 – 50 ปี
 อายุ 51 – 60 ปี อายุ 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ
 นักเรียน / นักศึกษา รับราชการ
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว
 พนักงานบริษัท / ลูกจ้าง เกษตรกร
 อื่นๆ(โปรดระบุ).....
5. รายได้ต่อเดือน
 ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 25,000 บาท 25,001 – 30,000 บาท
 30,001 – 35,000 บาท มากกว่า 35,000 ขึ้นไป
6. ท่านเคยมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่หรือไม่
 เคย จำนวน.....ครั้ง(โดยประมาณ) ไม่เคย
7. ลักษณะการมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ของท่าน
 มีการพักผ่อน ไม่มีการพักผ่อน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ของท่านเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามระดับการรับรู้ของท่าน)

รายการ	ระดับการรับรู้			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสถานที่				
1. บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีการตกแต่งสวยงามและมีบรรยากาศที่ดี				
2. บริเวณน้ำตกมีความสวยงาม				
3. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติบริเวณจุดกางเต็นท์มีความสวยงามสามารถชมทิวทัศน์ได้เป็นบริเวณกว้าง				
4. สถานที่สำหรับการทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวมีความสวยงามน่าสนใจ				
5. บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความสะอาดเรียบร้อย				
6. บริเวณน้ำตกมีความสะอาด				
7. บริเวณจุดกางเต็นท์มีความสะอาด				
8. บริเวณที่จัดให้สำหรับนักท่องเที่ยวทำกิจกรรมมีความสะอาด				
9. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีจำนวนเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว				
10. จำนวนน้ำตกบริเวณต่างๆมีเพียงพอไม่ก่อให้เกิดความแออัดของนักท่องเที่ยว จุดใดจุดหนึ่ง				
11. จำนวนของจุดกางเต็นท์มีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว				
12. บริเวณสถานที่สำหรับการทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวมีจำนวนที่เพียงพอ				
13. บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน				

รายการ	ระดับการรับรู้			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
14. บริเวณน้ำตกมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน				
15. บริเวณน้ำตกมีขนาดกว้างและใหญ่พอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว				
16. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีขนาดเพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการได้ครั้งละมากๆ				
17. บริเวณที่จัดให้สำหรับทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน				
18. ขนาดของบริเวณจุดกางเต็นท์เพียงพอต่อการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว				
19. บริเวณสำหรับทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวมีขนาดกว้างขวางไม่แออัด				
20. จุดให้บริการนักท่องเที่ยวมีการกระจายอย่างทั่วถึงเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว				
ด้านบุคลากร				
1. เจ้าหน้าที่ที่มีความสุภาพเรียบร้อย				
2. เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี				
3. เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ				
4. เจ้าหน้าที่มีการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง				
5. เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน				
6. เจ้าหน้าที่มีความรู้และความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้กับนักท่องเที่ยว				

รายการ	ระดับการรับรู้			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
7. เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว				
8. เจ้าหน้าที่มีการต้อนรับและให้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการด้วยความยินดี				
ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก				
1. อุปกรณ์รักษาความปลอดภัยที่ใช้มีคุณภาพมาตรฐานที่ดี				
2. อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมการเดินป่ามีความพร้อมและมีมาตรฐานที่สูง				
3. อุปกรณ์การพักผ่อนมีจำนวนเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการใช้บริการ				
4. อุปกรณ์การพักผ่อนยังคงสภาพดี ไม่ชำรุดเสียหาย				
5. เต็นท์สำหรับให้บริการมีคุณภาพมาตรฐานที่ดี				
6. เต็นท์สำหรับให้บริการมีความสะอาด				
7. จำนวนเต็นท์สำหรับให้บริการเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว				
8. เต็นท์สำหรับให้บริการมีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว				
9. ระบบการรักษาความปลอดภัยบริเวณที่พักมีมาตรฐาน				
10. ที่พักมีความสะอาด				
11. จำนวนที่พักเพียงพอต่อการให้บริการของนักท่องเที่ยว				
12. ร้านอาหารมีมาตรฐาน				
13. ร้านจำหน่ายของที่ระลึกมีรูปแบบของสินค้าที่หลากหลายน่าสนใจ				

รายการ	ระดับการรับรู้			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
14.ร้านอาหาร/ร้านค้ามีความสะอาด				
15.ร้านอาหาร/ร้านค้ามีจำนวนเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ				
16.ห้องน้ำ/ห้องสุขามีมาตรฐานที่ดี และถูกสุขลักษณะ				
17.ห้องน้ำ/ห้องสุขามีความสะอาด				
18.ห้องน้ำ/ห้องสุขามีจำนวนเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ				
19. มีการจัดวางที่รองรับขยะไว้ตามจุดต่างๆอย่างทั่วถึง				
ด้านกิจกรรม				
1. กิจกรรมการเดินป่ามีความสนุกสนาน				
2. กิจกรรมการเดินป่าทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวใหม่ๆ				
3. กิจกรรมการเดินป่าช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ				
4. กิจกรรมการเดินป่าช่วยสร้างความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ				
5. กิจกรรมการเดินป่ามีการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว				
6. กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก มีความสนุกสนาน				
7. กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวใหม่ๆ				
8. กิจกรรมการส่องสัตว์/ดูนก ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ				

รายการ	ระดับการรับรู้			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
9. กิจกรรมการส่งสัตว์/คนก ช่วยสร้าง ความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ธรรมชาติ				
10. กิจกรรมการขี่จักรยานชมธรรมชาติ มีความสุขสนุกสนาน				
11. กิจกรรมการขี่จักรยานชมธรรมชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ การท่องเที่ยวใหม่ๆ				
12. กิจกรรมการขี่จักรยานช่วยส่งเสริม พัฒนาการด้านต่าง ๆ				
13. กิจกรรมการขี่จักรยานมีความ ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว				
14. กิจกรรมเล่นน้ำตกมีความสุขสนุกสนาน				
15. กิจกรรมเล่นน้ำตกช่วยส่งเสริม พัฒนาการด้านต่าง ๆ				
16. กิจกรรมน้ำตกช่วยสร้าง ความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ธรรมชาติ				
17. กิจกรรมการเที่ยวเล่นน้ำตกมีความ ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว				
18. กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์มีความ สนุกสนาน				
19. กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ทำให้ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การ ท่องเที่ยวใหม่ๆ				
20. กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ช่วย ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ				

รายการ	ระดับการรับรู้			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
21. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้อย่างทั่วถึง				
22. มีคู่มือการทำกิจกรรมแจกแก่นักท่องเที่ยว				
ด้านการบริหารจัดการ				
1. การจัดสถานที่ที่มีความสะอาดเรียบร้อย				
2. การจัดสถานที่ที่มีความสวยงาม				
3. การจัดสถานที่ที่มีความปลอดภัย				
4. ที่จอดรถมีจำนวนเพียงพอและทั่วถึง				
5. ค่าธรรมเนียมการเข้าชมอุทยานฯมีความเหมาะสม				
6. สินค้าอุปโภค/บริโภคมีราคายุติธรรม				
7. สินค้าอุปโภค/บริโภคสามารถหาซื้อได้อย่างสะดวกสบาย				
8. จำนวนร้านค้าสำหรับจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกมีจำนวนเพียงพอ				
9. การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่มีความสะดวกรวดเร็ว				
10. มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว				
11. มีป้ายเครื่องหมายบอกเส้นทางการเดินทางไว้ชัดเจน				
ด้านเศรษฐกิจ				
1. ประเภทสินค้าและของที่ระลึกมีความหลากหลาย				
2. จำนวนสินค้าและของที่ระลึกมีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว				

รายการ	ระดับการรับรู้			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
3. ราคาสินค้ามีความเหมาะสมไม่มีการโก่งราคามากจนเกินไป				
4. มีการโฆษณาเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการมากขึ้น				
5. สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นโดยรอบ				
6. เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนในท้องถิ่น				
ด้านสิ่งแวดล้อม				
1. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำตก มีความพร้อมด้านทัศนียภาพที่จะรองรับนักท่องเที่ยว				
2. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำตก สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว				
3. สภาพแวดล้อมที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้านพัก ที่ทำการอุทยาน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ มีความพร้อมด้านทัศนียภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว				
4. สภาพแวดล้อมที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้านพัก ที่ทำการอุทยาน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว				
5. คุณภาพของน้ำมีความสะอาด				
6. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติยังคงมีความอุดมสมบูรณ์				
7. การจัดตกแต่งอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความกลมกลืนไปกับธรรมชาติ				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

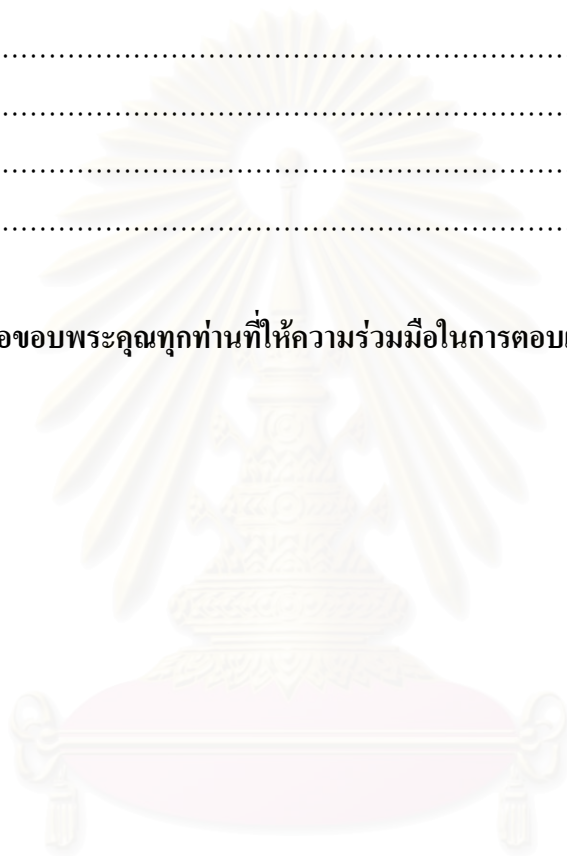
.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของคนในท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. สถานภาพสมรส โสด แต่งงาน
 หย่าร้าง
3. การศึกษา ป.6 หรือต่ำกว่า ม.1-ม.3
 ม.4-ม.6 อนุปริญญา/ปริญญาตรี
 ปริญญาโทหรือสูงกว่า
4. อาชีพ เกษตรกรรม รับจ้าง
 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย
 บริษัทเอกชน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามการรับรู้ของคนในท้องถิ่น

1. ท่านคิดว่าปริมาณนักท่องเที่ยวในปัจจุบันในชุมชนของท่านมีความเหมาะสมเพียงใด
 เหมาะสมดีแล้ว มากเกินไป น้อยเกินไป
.....
2. ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติใน
บริเวณชุมชน/หมู่บ้านของท่านเพียงใด
 ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมมาก
 มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่ไม่รุนแรง
 ไม่รู้สึกว่าการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม
ตัวอย่าง/รายละเอียด.....

3. ท่านคิดว่ามีปัญหอะไรจากการท่องเที่ยวที่ทำให้ท่านคิดว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อชุมชนของท่าน

- ปัญหาขยะมูลฝอย
- ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่น การระบายน้ำทิ้งด้วยการปล่อยลงพื้นโดยตรง, น้ำเน่าเหม็น
- ปัญหามลภาวะทางเสียง เช่น เสียงของยานพาหนะ, เสียงจากการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
- ปัญหามลภาวะทางสายตา เช่น ขยะมูลฝอยที่ตกค้างบริเวณชุมชน, จำนวนผู้คนในชุมชนที่มากขึ้น
- ปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน เช่น การได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว
- สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน เช่น การแต่งกายของคนในชุมชน, บุคลิกท่าทางของคนในชุมชน
- ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
- การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศทางธรรมชาติ เช่น การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวทำให้สัตว์ต่างๆที่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนเกิดการอพยพ โยกย้ายหรือสูญพันธุ์
- อื่นๆ.....

4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการมาของนักท่องเที่ยว

- ทำให้มีรายได้แก่ชุมชนมากขึ้น
 - ทำให้เกิดการจ้างงานให้กับผู้คนในท้องถิ่น
 - ทำให้ได้รับความสะดวกสบายมากขึ้นจากการพัฒนาสาธารณูปโภคจากการท่องเที่ยว
 - ยกมาตรฐานการดำรงชีวิตของผู้คนในชุมชนให้ดีขึ้น
 - ทำให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนมากขึ้น
 - ทำให้ผู้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมมากขึ้น
-

5. ท่านคิดว่าในชุมชนของท่านมีความพร้อมที่จะให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในด้านใดบ้าง

- ไม่มีความพร้อมในด้านใดเลย
- ด้านการรองรับขยะมูลฝอยที่เกิดจากการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว
- ด้านการให้บริการไฟฟ้าแก่นักท่องเที่ยว
- ด้านการให้บริการน้ำใช้แก่นักท่องเที่ยว
- ด้านการให้บริการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยว
- ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน
- ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
- ด้านการคมนาคมขนส่ง
- ด้านความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน
- ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน
- ด้านการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

6. ท่านเคยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในเรื่องใดบ้าง

- ยังไม่เคยได้รับการสนับสนุนใดๆเลย
- การปรับภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามน่าอยู่
- สิ่งอำนวยความสะดวก และระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา
- สนับสนุนทางการเงินและงบประมาณต่างๆในท้องถิ่น
- สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- บริหารการท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนในท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้น
- ปลุกจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของตนเอง
- สร้างความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบต่างๆที่น่าสนใจ
- แก้ไขปัญหาการเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนที่มีต่อคนในชุมชน
- จัดตั้งอาสาสมัครส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น

7. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐหรือเอกชนในเรื่องใดบ้าง

- ไม่ต้องการการสนับสนุนใดใดทั้งสิ้น
- สิ่งอำนวยความสะดวก และระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา
- การปรับภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามน่าอยู่
- สนับสนุนทางการเงินและงบประมาณต่างๆ
- สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- บริหารการท่องเที่ยวให้เกิดการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนในท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้น
- ปลุกจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของตนเอง
- สร้างความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบต่างๆที่น่าสนใจ
- แก้ไขปัญหาการเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนที่มีต่อคนในชุมชน
- จัดตั้งอาสาสมัครส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย นพวัชร แดงสระน้อย เกิดเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2527 ที่จังหวัดนครราชสีมา ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะพลศึกษา วิชาเอกนันทนาการ เมื่อปี พ.ศ. 2548 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2549

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย